

MONITOR SPÓŁDZIELCZY

ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

Część A

Rok II.

Warszawa, dnia 25 maja 1949 r.

Nr A-9-10

TREŚĆ NUMERU:

	Str.
poz. 62 — Uchwała Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. o wprowadzeniu planowego systemu oszczędzania w gospodarce narodowej i zadaniach oszczędnościowych na 1949 r.	1
poz. 63 — Szczegółowe wytyczne Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 26 lutego 1949 r. dla przedsiębiorstw uspołecznionych w sprawie Państwowej Akcji Oszczędnościowej	4
poz. 64 — Zarządzenie Nr 8 Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 31 marca 1949 r. w sprawie wytycznych oszczędnościowych w zakresie planu inwestycyjnego na rok 1949	7
poz. 65 — Instrukcja Centralnego Związku Spółdzielczego z dnia 6 kwietnia 1949 r. dla central spółdzielni i spółdzielczo-państwowych w sprawie organizacji prac nad wprowadzeniem planowego systemu oszczędzania	9
poz. 66 — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie planowego systemu oszczędzania w spółdzielczości	12
poz. 67. — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie szkolenia kadr w spółdzielczości	12
poz. 68. — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie planu pracy i budżetu szkolenia kadr w spółdzielczości na 1949 r.	16
poz. 69 — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie Spółdzielczo-Państwowej Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego	18
poz. 70 — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Centralnym Związku Spółdzielczym	18
poz. 71 — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie zmian personalnych na stanowiskach kierowniczych w Centralnym Związku Spółdzielczym	19
poz. 72 — Uchwała Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 maja 1949 r. w sprawie uzupełnienia uchwały o rozwiązaniu Zrzeszenia Robotniczych Spółdzielni Spożywców oraz Zrzeszenia Spółdzielni Spożywców Przemysłu Węglowego w Katowicach	20
Przegląd ustawodawstwa ogólnego	20

Poz. 62.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lutego 1949 r.

o wprowadzeniu planowego systemu oszczędzania w gospodarce narodowej i zadaniach oszczędnościowych na 1949 rok.

I.

Wypełnienie wielkiego zadania przedterminowego wykonania Planu Gospodarczego 1949 r. oraz wykonania Sześcioletniego Planu Budowy Podstaw Socjalizmu wymaga wprowadzenia planowego systemu oszczędzania w całej gospodarce narodowej.

W gospodarce naszej jak to stwierdziły uchwały Kongresu Jedności Robotniczej istnieją wszelkie podstawy, niezbędne dla wprowadzenia takiego systemu oszczędzania.

Państwo ludowe jest dziś właścicielem podstawowych gałęzi życia gospodarczego: fabryk, kopalń, zakładów, banków państwowych, gospodarstw rolnych. Każda złotówka w gospodarce uspołecznionej — to własność i dobro szerokich mas ludowych, — to część zasobów, jakimi rozporządzają masy ludowe w swojej walce o budowę fundamentów socjalizmu, o dalsze podniesienie swej stopy życiowej.

Nasza gospodarka narodowa zmobilizować musi środki, niezbędne dla wykonania tych wielkich za-

dań. Każda złotówka dodatkowo wygospodarowana stanowi bezpośrednią zdobycz mas pracujących. Istota gospodarki socjalistycznej przejawia się w tym właśnie, że wszystko, co wygospodarujemy wzbogaca nie kapitalistycznych wyzyskiwaczy lecz masy pracujące, które zrzuciły jarzmo wyzysku.

Mobilizacja dodatkowych środków na potrzeby rozwoju gospodarki i kultury narodowej, — to wykorzystanie ogromnych możliwości tkwiących w gospodarce społecznej, — możliwości, jakich nie zna gospodarka kapitalistyczna.

Socjalistyczny stosunek do pracy, — energia, inicjatywa i wynalazczość ludzi pracy, — świadomość klasy robotniczej, że pracuje nie dla kapitalistów, lecz dla siebie, — planowy bezkryzysowy charakter naszej gospodarki narodowej, — oto podstawowe elementy umożliwiające wprowadzenie szerokiej i systematycznej działalności zmierzającej do oparcia naszej gospodarki narodowej na bezwzględnie przemysłowym i zorganizowanym systemie oszczędzania. Taki system stanie się źródłem dodatkowych ogromnych środków materiałowych i finansowych, które użyte będą na wykonanie zadań, postawionych przez narodowy plan gospodarczy 1949 r. oraz przez przyszły Sześcioletni Plan Budowy Podstaw Socjalizmu. Oszczędzanie — to walka o dalszy rozwój gospodarki narodowej, o dobrobyt mas, o rozkwit kultury. Oszczędzanie w gospodarce społecznej — to nieubłagana walka przeciw elementom spekulacyjnym i antyludowym. Oszczędzanie — to jedna z form walki przeciw klasowo obcym biurokratycznym metodom w administracji publicznej.

System oszczędzania powinien zabezpieczyć maksymalne wykorzystanie wszystkich rezerw i zlikwidowanie wszelkiego marnotrawstwa. Rezerwy zaś są w naszej gospodarce narodowej wyjątkowo duże, a marnotrawstwo spotyka się jeszcze bardzo często. W wielu ogniwach naszej gospodarki i administracji widzimy objawy rozrzutności w gospodarce materiałowej, gromadzenia nadmiernych zapasów surowców i materiałów gotowych, nieodpowiedniego ich przechowywania, a wskutek tego niszczenia, nadmiernego procentu odpadków i braków, niekorzystnego stosunku produkcji gatunków wyższych do gatunków niższych, nieporządku a nawet chaosu w gospodarce magazynowej i finansowej, opóźnień w dostawach, nieusprawiedliwionych postojów, przerostów administracyjnych, słabej dyscypliny pracy oraz innych oczywistych przejawów marnotrawstwa i niegospodarności.

Oszczędzanie, a więc dążenie do maksymalnego wykorzystania rezerw i likwidacji marnotrawstwa, musi być ujęte w ramy systemu, otrzymać trwałe ramy i formy organizacyjne tak, aby oszczędzanie stało się żelaznym prawem gospodarki narodowej. Oszczędzanie powinno bowiem być nie hasłem przejściowych kampanii, lecz wynikiem systematycznej, trwałej, codziennej, uporczywej pracy i wysiłku. Oszczędzanie w produkcji, handlu, w administracji musi się stać przedmiotem i celem świadomego dążenia i świadomej codziennej walki na wszystkich odcinkach pracy — w fabrykach, kopalniach, biurach, urzędach. Hasło takiego oszczędzania może i powinno stać się podstawowym elementem socjalistycznego współzawodnictwa, niemniej ważnym aniżeli inne formy i cele współzawodnictwa pracy. Hasło oszczędzania musi znaleźć swój widomy kształt w konkretnych planach, doprowadzonych do każde-

go zakładu pracy — do każdej fabryki, kopalni i biura — doprowadzonych do świadomości każdego pracownika i określających konkretne zadania dla każdego zakładu, dla jego kierownictwa i dla jego załogi.

II.

W ramach realizacji takiego zorganizowania planowego systemu oszczędzania Rada Ministrów określa zadania oszczędnościowe w 1949 r. na sumę co najmniej 115 miliardów złotych.

Powyzsza kwota oszczędności powinna być osiągnięta:

- A) W zakresie przedsiębiorstw społecznych w sumie co najmniej 77 miliardów złotych.
- B) W zakresie inwestycji w sumie co najmniej 18 miliardów złotych.
- C) W zakresie administracji publicznej i instytucji społecznych w sumie co najmniej 20 miliardów złotych.

Oszczędności powinny być osiągnięte przede wszystkim w następujących kierunkach:

A) W przedsiębiorstwach społecznych:

1) W zakresie stanu zatrudnienia drogą — osiągnięcia w zakładach pracy właściwego stosunku między ilością pracowników produkcyjnych i nieprodukcyjnych, pracowników fizycznych i umysłowych, oraz likwidacji przerostów zatrudnienia, a to przez: ustalenie norm zatrudnienia w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych, ustalenie etatów pracowników umysłowych dla wszystkich bez wyjątku jednostek organizacyjnych, redukcję zbędnego personelu przy uwzględnieniu możliwości przeniesienia pracowników z grup nieprodukcyjnych do produkcyjnych, z produkcji do robót inwestycyjnych lub do innych gałęzi gospodarki, zakaz przyjmowania pracowników fizycznych ponad wynikające z zadań produkcyjnych normy zatrudnienia oraz pracowników umysłowych ponad ustalone etaty.

2) W zakresie gospodarki materiałowej drogą — szerszego niż dotychczas stosowania norm zużycia i zapasów we wszystkich gałęziach wytwórczości oraz zmniejszenia ilości odpadków i braków w produkcji, zmniejszenia rozchodu energii elektrycznej, paliwa, środków pędnych, oliwy i smarów na jednostkę produkcji,

•zaostrożenia kontroli przyjmowania i wydawania materiałów oraz zabezpieczenia ich przez odpowiednie przechowywanie przed niszczeniem i psuciem, rozpowszechniania na inne zakłady doświadczenia zakładów przodujących,

usprawnienia i uproszczenia systemu zaopatrzenia materiałowego przedsiębiorstw przez decentralizację zaopatrzenia,

zaostrożenia kontroli i warunków odbioru gotowej produkcji dla podniesienia jakości produkcji i likwidacji braków, przyspieszenia likwidacji zbędnych rezerw.

3) W zakresie wydajności pracy drogą — wszechstronnego popierania inicjatywy i wynalazczości ro-

botniczej, zabezpieczenia szybkiej realizacji wniosków racjonalizacyjnych i usprawnień produkcji, podniesienia dyscypliny pracy drogą walki ze spóźnieniami do pracy, nieusprawiedliwioną nieobecnością oraz płynnością siły roboczej,

ściślego przestrzegania zbiorowych układów pracy, ograniczenia nadmiernej ilości godzin nadliczbowych,

podniesienia wydajności pracy przez jak najszersze wprowadzenie technicznie uzasadnionych norm wydajności, rozszerzenie i pogłębienie socjalistycznego współzawodnictwa pracy, włączenie do współzawodnictwa zobowiązań w kierunku podniesienia dyscypliny pracy, w zakresie zmniejszenia ilości braków i odpadków oraz zwiększenia produkcji pierwszego gatunku, szerokie popularyzowanie wśród klasy robotniczej doświadczenia i metod przodowników pracy.

4) W zakresie organizacji przedsiębiorstw drogą — usprawnienia administracji przez opracowanie i wprowadzenie schematów organizacyjnych, ściśle określenie kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych i podziału czynności, uproszczenie procedury, uproszczenie i skomasowanie sprawozdawczości,

usprawnienia gospodarki finansowej przez należytą organizację rachunkowości, przestrzeganie terminowości bilansów, operatywne posługiwanie się planami finansowo-gospodarczymi, budżetami i buchalteryjno-bilansowym materiałem cyfrowym przy wydawaniu dyspozycji gospodarczych,

podniesienia znaczenia rozrachunku gospodarczego w działalności przedsiębiorstw, zakładów, a także poszczególnych oddziałów.

B) W zakresie inwestycji drogą — mechanizacji i automatyzacji robót, prefabrykacji znormalizowanych elementów,

ulepszenia organizacji dostaw i transportu materiałów i urządzeń, ulepszenia organizacji pracy oraz zapewnienia warunków wysokiej wydajności pracy, oszczędności w zużyciu materiałów,

wykorzystania odpadków, ustalenia konkretnych zadań dla poszczególnych inwestorów i kwoty oszczędności jakie winni uzyskać na wykonywanych inwestycjach,

szczegółowego opracowania metod i środków zapewniających uzyskanie maksymalnych oszczędności przy sporządzaniu lub rewizji projektów, znalezienie najlepszego rozwiązania technicznego dla ich wykonania i jak najekonomiczniejszego wykonania robót,

rewizji projektów dla oparcia ich na właściwych normach i standartach,

szczegółowej kontroli kosztorysów, użycia tańszych materiałów i zakupu tańszych urządzeń.

C) W zakresie administracji publicznej i instytucji społecznych drogą —

redukcji zbędnych etatów osobowych z jednoczesnym podniesieniem wydajności pracy i jej racjonalizacji,

rewizji ilości obsad personalnych i kosztów instytucji pomocniczych (instytutów, rad, komisji, instytucji subwencjonowanych, pełnomocników),

rewizji udzielanych subwencji w ścisłym wykonaniu uchwały Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r.,

racjonalizacji gospodarki samochodowej,

uproszczenia i potaniaenia czynności biurowych kancelaryjnych oraz sprawozdawczości, rewizji dotychczasowych norm wydatków budżetowych w celu ich zniżenia, oraz opracowania norm dla tych dziedzin, w których normy takie nie zostały dotychczas ustalone.

III.

1) Przygotowanie i zorganizowanie wykonania zadań oszczędnościowych zleca się:

Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego — w zakresie gospodarki przedsiębiorstw społecznych oraz w zakresie inwestycji, a Ministrowi Skarbu — w zakresie administracji państwowej instytucji kredytowych, ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeń rzeczowych i osobowych, oraz instytucji społecznych.

Preliminarz zadań oszczędnościowych w samorządzie będzie przedłożony przez Ministra Skarbu do zatwierdzenia Radzie Ministrów po uzgodnieniu z Radą Państwa.

2) W tym celu Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Minister Skarbu mają prawo:

1. powoływać komisje lub delegować swoich przedstawicieli do przedsiębiorstw i instytucji objętych zadaniami oszczędnościowymi w celu organizacji, nadzoru lub kontroli na miejscu wykonania tych zadań — w porozumieniu z zainteresowanymi władzami zwierzchnimi tych przedsiębiorstw i instytucji;
2. żądać pomocy od władz, urzędów, instytucji, przedsiębiorstw i organizacji, a w szczególności terminowego udzielania niezbędnych wyjaśnień, materiałów i informacji statystycznych;
3. korzystać z pomocy osób biegłych w danej dziedzinie gospodarki, techniki, lub organizacji pracy;
4. bezpośrednio znosić się z władzami, urzędami, instytucjami, przedsiębiorstwami i organizacjami.

3) Wykonanie zadań oszczędnościowych powinno być zorganizowane w ten sposób, aby zadania te doprowadzone zostały do każdego zakładu pracy, (fabryki, kopalni, budowy, biura, urzędu itp.) i aby były wynikiem świadomie przyjętych zobowiązań kierownictwa i załogi zakładu, ujętych w konkretne cyfry i terminy. Zadania te winny być włączone jako istotna część składowa do planów rzeczowych i finansowych.

4) Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów uchwali system nagród dla osób, które wyróżnią się w organizacji i wykonaniu zadań oszczędnościowych wyjątkowo skuteczną pracą. Nagrody będą wypłacane z sum zaoszczędzonych.

Od Redakcji Monitora Spółdzielczego

Część IV Uchwały opuszczamy, gdyż omawiane są w niej zadania i podany jest terminarz prac P.K.P.G. oraz Min. Skarbu.

Poz. 63.

SZCZEGÓŁOWE WYTYCZNE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 26 lutego 1949 r.

dla przedsiębiorstw uspołecznionych w sprawie Państwowej Akcji Oszczędnościowej.

Akcja Oszczędnościowa musi być stała, planowa, systematyczna i ciągła w kierunku wyszukiwania i wykorzystania wszelkich możliwych źródeł oszczędności.

Uzyskiwane oszczędności nie mogą w żadnym wypadku ograniczać ani zmniejszać wykonania rzeczowego planu gospodarczego zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym.

Plany oszczędnościowe winny być skoordynowane na każdym szczeblu administracyjnym i wykonawczym z odcinkowymi planami produkcyjnymi lub usługowymi.

Kontrola przebiegu i wykonania odcinkowych planów oszczędnościowych musi być wykonywana stale, poczynawszy od oddolnych jednostek eksploatacyjnych po przez wszystkie szczeble kierownictwa i nadzoru.

Dla skuteczności akcji oszczędnościowej niezbędne jest pobudzenie i rozwinięcie powszechnego, społecznego zmysłu oszczędnego gospodarowania przez usilną i energiczną terenową akcję wychowawczą.

I.

WYTYCZNE DOTYCZĄCE OGÓLU PRZEDSIĘBIORSTW.

Oszczędności powinny być osiągnięte:

A.

W zakresie stanu zatrudnienia

przez:

1. Ustalenie norm zatrudnienia w przedsiębiorstwach.
2. Ustalenie etatów pracowników umysłowych dla wszystkich bez wyjątku jednostek organizacyjnych.
3. Zakaz przyjmowania pracowników fizycznych ponad wynikające z zadań produkcyjnych normy zatrudnienia.
4. Zakaz przyjmowania pracowników umysłowych ponad ustalone etaty.
5. Osiągnięcie w zakładach pracy właściwego stosunku między ilością pracowników produkcyjnych i nieprodukcyjnych, pracowników fizycznych i umysłowych.
6. Redukcję zbędnego personelu przy uwzględnieniu możliwości przeniesienia pracowników z grup nieprodukcyjnych do produkcyjnych, z produkcji do robót inwestycyjnych, lub do innych gałęzi gospodarki.
7. Właściwe rozplanowanie urlopów wypoczynkowych w celu zmniejszenia wydatków na siły zastępcze.

8. Niezatrudnianie pracowników wykwalifikowanych (przeszkolonych) w działach pracy nie wymagających specjalnych kwalifikacji.
9. Ograniczenie do istotnych potrzeb konwojowania transportów kolejowych i samochodowych.

B.

W zakresie wydajności pracy

przez:

10. Ekonomię pracy — polegającą na zmniejszeniu ilości pracy zużywanej na jednostkę produkcji — osiąganą drogą mechanizacji i lepszej organizacji pracy oraz wykorzystania postępów technicznych.
11. Wszechstronne popieranie inicjatywy i wynalazczości robotniczej w zakresie racjonalizacji, usprawnienia produkcji i przeciwdziałania marnotrawstwu przez zachęcanie, narady wytwórcze, organizowanie pomocy i poradnictwa technicznego oraz zapewnienie szybkiej realizacji zaaprobowanych projektów.
12. Ścisłe przestrzeganie zbiorowych układów pracy.
13. Podniesienie dyscypliny pracy drogą walki ze spóźnieniami do pracy, nieusprawiedliwioną nieobecnością, oraz płynnością siły roboczej.
14. Ograniczenie nadmiernej ilości godzin nadliczbowych.
15. Podniesienie wydajności pracy, przez jaknajszersze wprowadzenie techniczne uzasadnionych norm wydajności.
16. Koordynację wydajności pracy ze zwiększoną wydajnością urzędów.
17. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników.
18. Pogłębienie socjalistycznego współzawodnictwa pracy w każdej dziedzinie i na wszystkich szczeblach organizacyjnych przedsiębiorstwa.
19. Włączenie do współzawodnictwa zobowiązań w kierunku podniesienia dyscypliny i poprawy jakości pracy, zmniejszenia ilości braków i odpadu, zwiększenia produkcji I-go gatunku.
20. Szerokie popularyzowanie wśród klasy robotniczej doświadczeń i metod przodowników pracy.
21. Stwarzanie warunków sprzyjających wydajnej pracy przez uporządkowanie wpływających na tę wydajność czynników zewnętrznych, stwarzanie właściwej atmosfery pracy, oraz dobór do każdej pracy odpowiednich ludzi.

C.

W zakresie gospodarki materiałowej, urządzeniami i środkami transportowymi

przez:

22. Zmniejszenie zużycia surowców, półfabrykatów, materiałów pomocniczych, paliwa, energii elektrycznej, środków pędnych, oliwy i smarów w oparciu o opracowane i wprowadzone normy zużycia na jednostkę produkcji, oraz w oparciu na doświadczeniach przodujących załóg.
23. Zaostrzenie kontroli przyjmowania, wydawania i zwrotu oraz zabezpieczenie przez odpowiednie przechowywanie surowców, półfabrykatów, materiałów i narzędzi.
24. Usprawnienie i uproszczenie systemu zaopatrzenia materiałowego przedsiębiorstw przez racjonalną decentralizację zaopatrzenia.
25. Ścisłe skoordynowanie terminowości zaopatrzenia z operatywnym wykonaniem produkcji.
26. Obniżenie zapasów magazynowych do niezbędnych ilości przy jednoczesnym zabezpieczeniu dostaw.
27. Walkę o zmniejszenie odpadków i braków produkcyjnych przy wprowadzeniu ścisłej ewidencji zabrakowanej produkcji i odpadu.
28. Rozpowszechnienie na inne zakłady doświadczeń załóg przodujących w walce o zmniejszenie odpadków i braków.
29. Racjonalne wykorzystanie nie dających się unikać odpadów i braków produkcyjnych.
30. Wzmocnienie zbiórki złomu, odpadków użytkowych i makulatury.
31. Stosowanie i wykorzystanie materiałów zastępczych, w szczególności zastępujących materiały pochodzące z importu.
32. Obniżenie kosztów opakowania, w szczególności przez jego normalizację i racjonalizację.
33. Maksymalne wykorzystanie maszyn, urządzeń i sprzętu technicznego, w szczególności przez skrócenie cyklu produkcyjnego, w oparciu o poprawę wskaźników wykorzystania maszyn, urządzeń technicznych i sprzętu, oraz wprowadzenie 2 i 3 zmiany.
34. Przeniesienie zbędnych urządzeń, maszyn do innych zakładów dla lepszego wykorzystania, oraz likwidację zbędnych materiałów, remanentów i innego mienia ruchomego.
35. Przystosowanie rusztów palenisk stałych, kotłowni ogrzewczych i napędowych, oraz rusztów palenisk ruchomych do opalania miałem węglowym, węglem drobno-ziarnistym.
36. Przyspieszenie prac nad normalizacją narzędzi.
37. Należyte wykorzystanie własnych środków transportowych przez przyspieszenie załadunku, przeładunku i wyładunku, wykorzystanie pełnej ładowności oraz zmniejszenie próżnych przebiegów.
38. Wyłączenie z eksploatacji taboru zużytego, nierentującego się, bądź to ze względu na nadmierne zużywanie materiałów pędnych lub smarów, bądź też ze względu na zbyt częste i kosztowne naprawy.

39. Skasowanie remontów samochodów we własnym zakresie jako nieopłacalnych.
40. Ścisłą ewidencję remontów, części wymiennych, ogumienia i narzędzi.
41. Wzmocnienie nadzoru nad pracą kierowców i nad konserwacją powierzonych im środków lokomocji.

D.

W zakresie organizacji przedsiębiorstw

przez:

42. Usprawnienie organizacji jednostek wykonawczych i administracyjnych drogą opracowania i wprowadzenia schematów organizacyjnych, ścisłego określenia kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych i podziału czynności.
43. Przyspieszenie likwidacji skasowanych jednostek organizacyjnych.
44. Ustalenie na powyższych zasadach etatów jednostek organizacyjnych, nie dopuszczając do przerostu stanowisk kierowniczych.
45. Ścisłe skoordynowanie planu produkcji z planem zbytu.
46. Podniesienie jakości produkcji na bazie planów asortymentowych przez zaostrzenie kontroli w toku produkcji, oraz warunków odbioru gotowej produkcji.
47. Dostosowanie grup płac pracowniczych do rzeczywiście wykonywanych czynności.
48. Wzmocnienie kontroli ewidencji, oraz obliczania przepracowanych jednostek pracy.
49. Wzmocnienie dozoru techn.-inspekcyjnego, zwłaszcza w czasie pracy na nocnych zmianach.
50. Opracowanie i wprowadzenie planu zapobiegawczego remontów przeciwko awariom, wypadkom przy pracy i przestojom.
51. Ograniczenie transportu samochodowego przez jak najszersze wykorzystanie transportu kolejowego.
52. Usprawnienie gospodarki finansowej przez należytą organizację rachunkowości, przestrzeganie terminowości bilansów, operatywne posługiwanie się planami finansowo-gospodarczymi, budżetami i buchalteryjno-bilansowym materiałem cyfrowym przy wydawaniu dyspozycji gospodarczych.
53. Podniesienie znaczenia rozrachunku gospodarczego w działalności przedsiębiorstw, jego upowszechnienie i oparcie na jego zasadach funkcjonowania jednostek gospodarczych do najniższych szczebli tj. zakładów i wydziałów produkcyjnych włącznie.
54. Pogłębienie metod planowania i sprawozdawczości w zakresie kosztów własnych produkcji.
55. Rewizję dotychczasowych norm wydatków budżetowych w celu ich zniżenia, oraz opracowanie norm dla tych dziedzin, w których normy takie nie zostały dotychczas ustalone.
56. Racjonalne użytkowanie i konserwacja zajmowanych obiektów.

57. Dostosowanie ilości i wielkości obiektów administracyjnych, lokali biurowych, warsztatowych, magazynowych i składowisk do rozmiarów odpowiadających najniezbędniejszym potrzebom danego przedsiębiorstwa (zakładu, urzędu).
58. Odstąpienie lub wynajmowanie odpłatne innym użytkownikom zbędnych obiektów, lokali, magazynów, garaży, składowisk itp.
59. Skomasowanie sekretariatów (kancelaryj), zaprowadzenie ogólnej maszynopisowni.
60. Opracowanie i wprowadzenie uproszczonej instrukcji obiegu korespondencji oraz regulaminu pracy biurowej.
61. Wprowadzenie przyjmowania, rozdziału i wysyłki korespondencji w jednej komórce oraz organizowanie wymiany korespondencji pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi na danym terenie w jednym miejscu o oznaczonej porze.
62. Opracowanie i wprowadzenie dla załatwień jednorodnych i schematycznych formularzy wypełnianych odręcznie przez kalkę bez potrzeby przepisywania na maszynie.
63. Ograniczenie korespondencji telegraficznej, telefonogramów i rozmów telefonicznych do spraw istotnie pilnych i terminowych.
64. Ograniczenie wydatków na wyposażenia biurowe.
65. Właściwe organizowanie i prowadzenie konferencji oraz zjazdów z przestrzeganiem jak największej oszczędności czasu i ograniczenie uczestników do niezbędnego minimum.
66. Ograniczenie indywidualnych przydziałów samochodów osobowych. Ograniczenie przejazdów i przewozów pojazdami własnymi w rejonach kursowania publicznych środków komunikacji.
67. Uproszczenie i skomasowanie sprawozdawczości, wprowadzenie ewidencji sprawozdań.
68. Uproszczenie, racjonalizację i normalizację wszelkiego rodzaju druków i formularzy manipulacyjnych, sprawozdawczych itp.; centralne zamawianie wymienionych druków i formularzy.
69. Zwalczanie biurokracji i uproszczenie procedury i formalistyki w zarządzaniu, uzgadnianiu i przedstawianiu wykonywanych zadań na wszystkich szczeblach organizacyjnych.
1. Ścisłą koordynację planów zbytu z planami produkcji w oparciu o analizę potrzeb, wymagań i chłonności rynku.
2. Ścisłą współpracę z Centralną Zaopatrzenia poszczególnych przemysłów, celem terminowego zaopatrzenia przemysłów.
3. Ścisłe przestrzeganie przy odbiorze produkcji przemysłowej norm jakości i gatunku towaru.
4. Opracowanie przepisów odbioru technicznego i ścisłe jego przestrzeganie.
5. Stała obserwacja rotacji poszczególnych asortymentów, celem nie dopuszczenia do tworzenia się stoków towarowych w magazynach i wpływu na zmianę planu produkcji niechodliwego asortymentu.
6. Należyte magazynowanie towarów w warunkach zabezpieczających je przed niszczeniem.
7. Uzgadnianie z przedsiębiorstwami produkcyjnymi standartowych opakowań dostatecznie zabezpieczających towar i dających się użyć wielokrotnie.
8. Szkolenie zawodowe pracowników ze szczególnym uwzględnieniem branżowego towaroznawstwa.
9. Konsekwentna walka z ubytkami naturalnymi i planowe i systematyczne zmniejszanie mank towarowych.
10. Przestrzeganie rejonizacji zakupów, celem zmniejszenia mank towarowych w transporcie.
11. Przestrzeganie zasady, żeby towary biegly z zakładów przemysłowych bezpośrednio do ośrodków konsumcyjnych z pominięciem składnic rozdzielczych i stałego przetrzucania towarów z ośrodka do ośrodka.
12. Ulepszenie urządzeń za i wyladunkowych, oraz transportu wewnątrz magazynu, celem uniknięcia uszkodzeń towarów.
13. Opracowanie i przestrzeganie norm zapasów poszczególnych towarów, celem zapewnienia jak najlepszej rotacji towarowej.
14. Uplynnienie remanentów towarów bez ruchu (niechodliwych).
15. Opracowanie instrukcji, która by jasno określała sposób działania i kompetencje w razie stwierdzenia psucia się towarów w magazynach i zezwalała na szybkie rozładowanie magazynów.
16. Zmniejszenie kosztu transportu i magazynowania.
17. Podniesienie wskaźnika obrotu towarów na jednego pracownika.
18. Usprawnienie i skrócenie obiegu dokumentów i faktur.

II

Od Redakcji Monitora Spółdzielczego

Z Działu II podajemy tylko Wytyczne dla Handlu państwowego i spółdzielczego, opuszczając Wytyczne dla poszczególnych działów gospodarki Ministerstwa Przemysłu i Handlu, dotyczące 19 branż przemysłu. Zainteresowane instytucje spółdzielcze otrzymać mogą wytyczne dla interesujących je branż przemysłowych od Komisarza Oszczędnościowego właściwej Centrali.

WYTYCZNE DLA HANDLU PAŃSTWOWEGO I SPÓŁDZIELCZEGO

Niezależnie od kierunków oszczędności wskazanych w wytycznych dla ogółu przedsiębiorstw, oszczędności powinny być osiągnięte również przez:

Od Redakcji Monitora Spółdzielczego

Następne działy, ustalające wytyczne oszczędnościowe dla: monopoli państwowych (Dział III), ministerstw i instytucji specjalnych (Dział IV—XIV), opuszczamy, jako nie odnoszące się bezpośrednio do spółdzielczości.

Poz. 64.

ZARZĄDZENIE NR 8 MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO

z dnia 31 marca 1949 r.

w sprawie wytycznych oszczędnościowych w zakresie planu inwestycyjnego na rok 1949.

Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Centralnego Urzędu planowania z dnia 28.II.1949 r. I dz. II.9/5/7/49, odnośnie wytycznych oszczędnościowych w zakresie planu inwestycyjnego na rok 1949 zarządzam, co następuje:

1) Organizacje handlowe podległe Ministerstwu Handlu Wewnętrznego przystąpią do zorganizowania i przeprowadzenia systemu oszczędzania na odcinku robót inwestycyjnych.

W pracach inwestycyjnych podstawowym źródłem oszczędności będzie skrócenie cyklu inwestycyjnego przez rewizję zaplanowanego nakładu inwestycyjnego, likwidację marnotrawstwa i prymitywizmu, właściwą gospodarkę kadrami pracowniczymi, usprawnienia metod pracy i organizacji gospodarki materiałowej oraz poprzez redukcje nadmiernych i zbędnych wydatków innego rodzaju.

2) Zakładając, że układ rzeczowy planu inwestycyjnego nie może być naruszony, winien każdy z inwestorów naczelných (ewent. głównych) ułożyć własny program oszczędnościowy, określając metody i typując środki zapewniające uzyskanie maksymalnych oszczędności przy realizacji planu inwestycyjnego.

Ministerstwo Handlu Wewnętrznego podaje następujące wytyczne ramowe, które należy przeanalizować pod kątem możliwości i celowości indywidualnego inwestora bezpośredniego.

A. Odnośnie projektowania:

- a) szczegółowa i dokładna rewizja projektów, przyjęcie minimalnych norm i standartów, skreślenie rzeczy zbędnych lub luksusowych, jeżeli nie są bezpośrednio związane z charakterem inwestycji typowej (np. sklepy reprezentacyjne),
- b) dokładna rewizja kosztorysów, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania kosztorysów już opracowanych — typowych dla magazynów i sklepów,
- c) wykorzystywanie wszystkich możliwości adaptacji.

B. Odnośnie organizacji i koordynacji pracy:

- a) ulepszenie organizacji pracy i zapewnienie jej warunków wysokiej wydajności,
- b) koncentracja robót i skrócenie terminu wykonania,
- c) mechanizacja i automatyzacja robót,
- d) opracowywanie harmonogramów roboczych, materiałowych i innych, zapewniających najkorzystniejszy przebieg realizacji planu inwestycyjnego i ścisłe ich przestrzeganie,
- e) wprowadzenie współzawodnictwa pracy zwłaszcza przy systemie gospodarczym i półgospodarczym,

C. Odnośnie wykonawstwa:

- a) ulepszenie organizacji dostaw i transportu materiałów i urządzeń,
- b) użycie tańszych, użytkowo pełnowartościowych materiałów i urządzeń,

- c) oszczędność w użyciu materiałów i wykorzystywanie odpadków,
- d) stosowanie materiałów budowlanych o wymiarach handlowych,
- e) zapobieganie przerwom i przestojom w wykonawstwie inwestycyjnym drogą terminowego zamawiania koniecznych materiałów, maszyn i urządzeń, prawidłowego ułożenia planu finansowego nakładów inwestycyjnych i starannego terminowego przygotowania niezbędnej dokumentacji technicznej i prawnej.

D. Odnośnie kontroli wykonawstwa:

- a) zorganizowanie aparatu kontrolującego przebieg wykonania inwestycji, zarówno od strony technicznego postępu robót, jak i zużycia środków finansowych,
- b) kontrola realizacji planu inwestycyjnego z punktu widzenia jego rzeczowości i celowości.

Jednocześnie Ministerstwo Handlu Wewnętrznego zwraca uwagę na szczególne możliwości osiągnięcia oszczędności, poprzez

A. przy inwestycjach magazynowych:

- a) rewizję wysokości projektowanego magazynu w zależności od jego przeznaczenia,
- b) rewizję stosunku kubatury administracyjnej do użytkowej,
- c) usytuowanie magazynu przy bocznicach kolejowych,
- d) rewizję celowości i praktyczności użytkowej urządzeń transportowych w magazynie, w kierunku jaknajoszczędniejszego dostarczenia towaru do miejsca składowania,
- e) rewizję zaplanowanych materiałów nawierzchni podłogowej, dachowej itp. pod kątem widzenia substytucji materiałów tańszych, pełnowartościowych,
- f) wykorzystanie prefabrykowanych elementów, zwłaszcza żelbetonowych i żużlowo-cementowych,
- g) wykorzystanie podpiwniczenia magazynu,

B. Przy inwestycjach sklepowych:

- a) rewizję projektowanych urządzeń wewnątrz sklepowych w kierunku użycia jaknajtańszych materiałów na urządzeniach wewnątrz, przy uwzględnieniu możliwości przeróbki do innych celów,
- b) przystosowanie rozmiarów sklepów do warunków jego użytkowania,
- c) poddanie rewizji kosztów przeznaczonych na cele reklamowe.

C. Przy budownictwie przetwórczym:

- a) rozważenie możliwości wykorzystania maszyn i urządzeń poniemieckich i zastąpienia nimi projektowanych nowych,
- b) zaniechanie niezbędnych remontów o charakterze czysto estetycznym,
- c) stosowanie, w miarę możliwości, remontów, zamiast projektowania nowych inwestycji,
- d) przestudiowanie możliwości pełniejszego niż dotychczas stopnia sprawności maszyn,

Poz. 65.

INSTRUKCJA CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

z dnia 6 kwietnia 1949 r.

dla central spółdzielni i spółdzielczo-państwowych w sprawie organizacji prac nad wprowadzeniem planowego systemu oszczędzania.

Postanowienia ogólne

1. Za wprowadzenie systemu oszczędzania, stałe doskonalenie go i wykonanie zadań oszczędnościowych odpowiedzialny jest zarząd centrali z przewodniczącym na czele, zarówno za samą centralę jak i zrzeszone w niej spółdzielnie.
2. W placówkach central taką samą odpowiedzialność w stosunku do zarządu centrali ponosi kierownik placówki, zarówno za samą placówkę, jak i spółdzielnie okręgu, jeśli podlegają mu organizacyjnie.
3. W spółdzielniach odpowiedzialność spoczywa na zarządzie spółdzielni, wobec zarządu centrali bezpośrednio lub poprzez kierownictwo terenowego oddziału.
4. Organem wykonawczym zarządu lub kierownictwa placówki w sprawach oszczędnościowych jest komisarz oszczędnościowy, który ponosi wspólną z kierownictwem odpowiedzialność za organizację i pomyślny przebieg wprowadzenia systemu oszczędzania i wykonania zadań.
5. Komisarze oszczędnościowi central podlegają funkcyjnie Komisarzowi Oszczędnościowemu Spółdzielczości w CZS. Wszystkie sprawy z zakresu oszczędności należy załatwiać z Komisarzem Oszczędnościowym Spółdzielczości i za jego pośrednictwem kontaktować się z Generalnym Komisarzem Oszczędności przy Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Kierowanie spraw bezpośrednio do Generalnego Komisarza Oszczędności jest ze względu na zasadnicze uregulowanie tej sprawy bezcelowe. W zakresie oszczędności w inwestycjach, które podlegają Ministerstwu Handlu Wewnętrznego, centrale i spółdzielnie podlegają bezpośrednio Ministerstwu. Komisarz Oszczędnościowy Spółdzielczości współdziała tylko z Ministerstwem i dlatego centrale winny nadsyłać na jego ręce odpisy składanych w tym zakresie materiałów.
6. Komisarze oszcz. szczebla niższego podlegają funkcyjnie komisarzowi oszcz. szczebla wyższego, komisarze oszcz. spółdzielni podlegają komisarzowi oszcz. centrali lub oddziału.
7. Do zakresu działania komisarza oszcz. centrali należy całokształt zagadnień oszczędnościowych w centrali, jej placówkach terenowych i zrzeszonych w niej spółdzielniach, a w szczególności:
  - a) Ustalenie wytycznych zadań oszczędnościowych i wskaźników w oparciu o wytyczne władz państwowych i CZS.
  - b) Opracowanie zbiorczego złożonego rocznego planu oszczędnościowego złożonego z planu centrali, opartego na planach wszystkich samodzielnych placówek: centralnej i terenowych, i z planu spółdzielni, złożonego z zestawień okręgami, zawierających plany spółdzielni należących do okręgu.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. o wprowadzeniu planowego systemu oszczędzania w gospodarce narodowej i zadaniach oszczędnościowych na 1949 r., wyjaśniona w przemówieniach przedstawicieli Rządu na Krajowej Naradzie Oszczędnościowej w dniach 20 — 21 marca b. r., oraz Szczegółowe Wytyczne Państwowej Akcji Oszczędnościowej dla Przedsiębiorstw Uspołecznionych z dn. 26.II. b. r. i Zarządzenie Nr 8 Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 31 marca 1949 r. obowiązują wszystkie centrale spółdzielni, spółdzielczo-państwowe i spółdzielnie.

Uchwała nakłada obowiązek wprowadzenia w każdej instytucji i placówce planowego systemu oszczędzania, jako żelaznego prawa gospodarki narodowej, realizowanego poprzez roczne plany oszczędnościowe, oraz poprzez szeroko ujętą akcję wychowawczą i propagandową, mobilizującą cały świat pracy celem likwidacji marnotrawstwa i właściwego zorganizowania i zrjonalizowania pracy, stworzone zręby socjalistycznego systemu oszczędzania mają za zadanie doprowadzić do przyspieszenia rozwoju gospodarki narodowej, zmierzającej do poprawy bytu świata pracy, przez zwiększenie zapasu dóbr wytwarzanych i doprowadzonych do konsumenta, oraz stworzenia lepszych warunków pracy, mają na celu obronę interesów mas pracujących, a nie ich wyzysk lub zwiększenie zysków przedsiębiorstw kosztem mas pracowniczych, jak to ma miejsce w ustroju kapitalistycznym.

Żywiołowy rozwój spółdzielczości w okresie powojennym będący wynikiem korzystnych warunków stworzonych przez Państwo Ludowe, świadomego wysiłku szerokich rzesz działaczy i pracowników spółdzielczych, nie pozwalał na należytą organizację pracy i ze względu na dynamikę powodował dużo przerostów organizacyjnych i marnotrawstwa.

Wchodzimy w okres dokończenia przebudowy struktury i porządkowania sieci uspołecznionych placówek gospodarczych oraz struktury wewnętrznej placówek, koordynacji pracy aparatu wytwórczego i skupu z pracą aparatu dystrybucyjnego, opartego o potrzeby mas pracujących, usprawniania organizacji pracy, planowego powiększania masy dóbr konsumowanych, racjonalnego wykorzystania pracy ludzkiej, maszyn, surowców i energii.

Przedsiębiorstwa państwowe, a zwłaszcza przemysłowe, znacznie wyprzedziły w tej pracy spółdzielczość, która ma obowiązek nie tylko szybko wyrównać zaległości, lecz winna stanąć do szlachetnego współzawodnictwa z przedsiębiorstwami państwowymi, tym bardziej, że rozporządza również kadrami wykwalifikowanych pracowników i ma wypracowane formy powiązania rzesz członkowskich z działalnością pracowników w przedsiębiorstwie spółdzielczym.

Do ujednoczenia organizacji prac nad wprowadzeniem planowego systemu oszczędzania służy niniejsza instrukcja.

- c) Stała kontrola wykonania planu oszczędnościowego przy pomocy w pierwszym rzędzie aparatu kontroli wewnętrznej w stosunku do placówek centrali i aparatu rewizyjno-instrukcyjnego w stosunku do spółdzielni.
- d) Współdziałanie z organizacjami politycznymi, zawodowymi i ogółem pracowników oraz prasą w kierunku mobilizacji wszystkich pracowników do realizacji planowego systemu oszczędzania.
- e) Prowadzenie co najmniej kwartalnej sprawozdawczości z przebiegu wykonania planu oszczędnościowego.
- f) Wykrywanie nie uzyskanych przez podległe placówki nowych źródeł oszczędności.
- g) Uzgadnianie z Komisarzem Oszczędnościowym Spółdzielczości i nadsyłanie mu wszystkich wydawanych zarządzeń oszczędnościowych.
8. Komisarzowi oszczędnościowemu centrali przysługuje prawo:
- przeprowadzania wszelkich badań za pośrednictwem całego aparatu administracyjnego nad możliwością uzyskania oszczędności,
  - występowania do zarządu centrali z wnioskami o wydanie zarządzeń oszczędnościowych i brania udziału w posiedzeniach zarządu,
  - wydawania zarządzeń w zakresie zleconym mu przez zarząd,
  - przedstawiania komisarzowi oszcz. szczebla wyższego nie uwzględnionych wniosków w punkcie „8b“,
  - przedstawiania wniosków co do premiowania pracowników wyróżniających się w organizacji i wykonaniu zadań oszczędnościowych zgodnie z systemem nagród, który będzie uchwalony przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów i podany centralom przez CZS.
9. Komisarze oszczędnościowi central uregulują analogicznie zakres działalności i uprawnień komisarzy oszcz. niższych szczebli.
10. Delegaci Zarządu CZS będą współdziałali w opracowaniu zadań oszczędnościowych przez placówki central i w organizacji prac oszczędnościowych w spółdzielniach.
W tym celu kierownicy okręgowych placówek central nawiążą i będą utrzymywać ścisły kontakt z Delegaturami.
11. Komisarze oszcz. szczebla wyższego mają prawo załatwiania spraw z wszystkimi podległymi komisarzami oszcz. bez zachowania drogi służbowej, w tych wypadkach jednakże winni podać do wiadomości komisarzy oszcz. szczebli pominiętych treść sprawy, załatwianej bezpośrednio.
12. Kierownictwo central i spółdzielni poleci całemu aparatowi administracyjnemu ścisłe współdziałanie z komisarzami oszczędnościowymi, którzy w zasadzie powinni działać poprzez istniejący aparat, ograniczając własny do co najwyżej 2 pracowników (na szczeblu centrali).
- na szczeblu centralnym spośród członków zarządu lub pełnomocników,
  - we wszystkich własnych placówkach (oddziałach okręgowych, zakładach wytwórczych itp.) spośród kierowniczej grupy pracowników
- oraz zarządzą powołanie komisarzy oszczędnościowych
- w spółdzielniach większych spośród członków zarządu lub kierownictwa dla całej spółdzielni oraz w placówkach spółdzielni spośród kierowniczej grupy pracowników,
  - w spółdzielniach mniejszych spośród członków zarządu, lub kierowniczej grupy pracowników.
2. Powołany na komisarza oszcz. członek zarządu lub pracownik w centrali, oddziale terenowym, któremu podlegają spółdzielnie, oraz w dużych spółdzielniach i w dużych zakładach wytwórczych winien być możliwie odciążony od innych prac, aby mógł poświęcić się pracom nad wprowadzeniem systemu oszczędnościowego.
W innych placówkach funkcja komisarza oszcz. może być łączona z innymi pracami, które jednakże należy ograniczyć tak, aby praca w zakresie oszczędności stanowiła główną część jego obowiązków. Na komisarzy oszcz. należy powoływać ludzi wprowadzonych w całokształt gospodarki centrali względnie oddziału okręgowego i spółdzielni, wskazanym jest przeto dobieranie kandydatów spośród kierownictwa wydziałów (działów) finansowo-rachunkowych w placówkach handlowych, oraz spośród kierownictwa technicznego w zakładach wytwórczych.
Komisarz oszczędnościowy winien być funkcyjnie powiązany bezpośrednio z przewodniczącym zarządu lub kierownikiem placówki.
3. Zarządzenie o powołaniu komisarzy oszczędnościowych w spółdzielniach winno być wydane centralnie dla wszystkich spółdzielni, kontrolę wykonania należy powierzyć oddziałom terenowym.
4. Centrale podadzą na piśmie w terminie do dnia 12 kwietnia br. imienny wykaz powołanych komisarzy oszczędnościowych w centrali i wszystkich własnych placówkach terenowych. O wszelkich zachodzących zmianach na stanowiskach komisarzy oszczędnościowych w placówkach central należy zawiadamiać pisemnie Komisarza Oszczędnościowego CZS.
5. Komisarze oszcz. central winni mieć aktualną kontrolę obsady komisarzy oszcz. we wszystkich placówkach centrali, komisarze oszcz. oddziałów terenowych zaś taką samą kontrolę w odniesieniu do spółdzielni i analogicznie komisarze oszcz. w rozbudowanych spółdzielniach w stosunku do placówek.

Opracowanie planów oszczędnościowych na 1949 r.

Na podstawie otrzymanych materiałów i dotychczas dokonanych własnych przepracowań zarządy central ustalą przez powzięcie uchwały zarządu:

- zadania oszczędnościowe na 1949 r. dla własnego pionu i zrzeszonych spółdzielni, traktując przyjęte zobowiązania cyfrowe w złożonych do CZS planach jako sumy wyjściowe i dążąc do wydatnego podwyższenia ich.

2. wytyczne do wprowadzenia planowego systemu oszczędzania w centrali i spółdzielniach oraz rodzaj wskaźników, jakim placówki i spółdzielnie będą posługiwać się przy ocenie swej działalności,
3. sposoby realizacji wytycznych,
4. technikę opracowania planów przez wszystkie placówki i spółdzielnie.

Do przygotowania powyższych opracowań winni być wykorzystani kierownicy wszystkich komórek ustrojowych centrali oraz zaproszeni do współpracy przedstawiciele rad zakładowych i komitetów współzawodnictwa pracy. W tym składzie należy odbywać narady przynajmniej raz w miesiącu dla rozpatrzenia dokonanych osiągnięć i podjęcia wniosków zmierzających do usprawnienia systemu.

1. Szczegółowy terminarz prac nad przygotowaniem planów oszczędnościowych na 1949 r. podany został Centralom i Delegaturom CZS osobno do wiadomości. Centrale zestawia ostateczne sumy planów okręgowych i, załączając jeden egzemplarz planów okręgowych, złożą Komisarzowi Oszczędnościowemu CZS zbiorczy plan oszczędnościowy do dnia 20 maja br.
2. Przy opracowaniu planów oszczędnościowych spółdzielni mniejszych winni współdziałać pracownicy P.Z.G.S-ów i oddziałów okręgowych. Przy opracowaniu planów oddziałów, placówek central i większych spółdzielni winni współpracować delegaci i rewidenci CZS oraz pracownicy central delegowani przez zarząd.
3. Opracowany plan oszczędnościowy każdej placówki winien być przedstawiony na zebraniu pracowniczym i dokładnie omówiony. W wypadku wystąpienia pracowników z kontrpropozycjami oszczędnościowymi należy do opracowanego przez administrację planu dołączyć uchwalone przez pracowników poprawki, które należy w arkuszach zbiorczych ująć w osobne pozycje. Placówkę obowiązuje plan uchwalony przez zebranie pracownicze.
4. W odniesieniu do central obowiązuje ustalony już przez CZS formularz. Inwestycje należy ujmować osobno w myśl zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 28.III br.

W stosunku do spółdzielni należy ująć źródła planowanych oszczędności w/g schematu zamiast w pięciu, w trzech odrębnych arkuszach:

- 1) dla działalności spółdzielni w dziedzinie obrotu towarowego,
- 2) dla działalności spółdzielni w dziedzinie produkcji i przetwórstwa,
- 3) dla działalności spółdzielni w dziedzinie usług.

Oszczędności na inwestycjach winny być zamieszczone na osobnym arkuszu.

W wypadku trudności w spółdzielniach, zwłaszcza mniejszych, podziału źródeł oszczędności na trzy rodzaje działalności należy ująć je w jeden ogólny dla spółdzielni schemat, inwestycje winny być jednakże podane osobno.

5. Zarówno placówkę central, jak i spółdzielnie obowiązane są dać część cyfrową planu oszczędzania i część opisową, oraz podać wskaźniki cy-

frowe, którymi mierzą planowane wyniki oszczędnościowe, przy czym placówki central winny podawać dla wskaźników cyfry: 1) z 1948 r.; 2) z planu finansowego na 1949 r. oraz 3) z planu oszczędnościowego na 1949 r., obliczając oszczędności w kwotach w stosunku do planu finansowego, o ile jest on przez centralę zatwierdzony, jeśli zaś nie — to w stosunku do stanu z 1948 r. lub ostatnich kwartałów 1948 r.

Analogicznie postępują spółdzielnie posiadające zatwierdzony przez zarząd plan finansowy.

Spółdzielnie nie posiadające planów finansowych lub te, w których zarząd ustosunkował się do planów sporządzonych przez placówki negatywnie, przyjmują za podstawę obliczenia oszczędności wyniki 1948 r. lub ostatnich kwartałów 1948 r., podając wskaźniki cyfrowe dla ubiegłego roku lub jego części i planowane na 1949 r.

W każdym wypadku należy podać, jak oszczędność została obliczona. Niezależnie od oszczędności dających się ująć cyfrowo, należy podać w części opisowej środki i zamierzenia, jakie są planowane, celem usprawnienia pracy i uzyskania oszczędności trudnych do obliczenia w określonych kwotach.

6. Planowy system oszczędzania winien być przedmiotem obrad miesięcznych zebrań pracowniczych.

Pierwsze zebrania pracownicze winny być poświęcone omówieniu planu oszczędnościowego całego pionu branżowego (centrali względnie spółdzielni) i planu własnej placówki.

Następne zebrania winny być poświęcone sprawozdaniu za okres ubiegły i wytycznym na następny miesiąc.

Zarządy central wydadzą w tej sprawie zarządzenia w terminie do dnia 17 kwietnia, polecając własnym placówkom nadsyłanie do centrali sprawozdań z przebiegu obrad na zebraniach pracowniczych i podają do 10 każdego miesiąca (poczynając od 1 maja br.) Komisarzowi Oszczędnościowemu CZS — wykaz placówek i terminy odbytych zebrań pracowniczych, na których były omawiane zagadnienia oszczędnościowe.

Wykazy placówek, które nie nadesłały sprawozdań z zebrań pracowniczych należy zamieszczać w wewnętrznych komunikatach centrali.

Analogiczne zarządzenia winny wysłać centrale względnie oddziały okręgowe, w stosunku do spółdzielni, które również w terminie do dnia 10 każdego miesiąca (poczynając od czerwca) winny nadsyłać komisarzom oszczędnościowym oddziałów wykazy zebrań pracowniczych poszczególnych placówek, na których były omawiane sprawy oszczędnościowe.

Delegaci CZS dopilnują w okręgach wykonania powyższych zarządzeń.

7. Zarządy central opracują w terminie do 20 kwietnia plan popularyzacji systemu oszczędnościowego, wprowadzanego we własnych placówkach i spółdzielniach, w prasie zarówno własnej, jak i ogólnej.

Plan akcji w prasie winien realizować zasadnicze dwa postulaty: krzewić ideę oszczędnej go-

spodarki wśród pracowników spółdzielczych, oraz informować pracowników spółdzielczych i ogół świata pracy o uzyskanych osiągnięciach przez spółdzielczość.

Komórki prasowe central wydających własne organy winny poświęcać temu zagadnieniu szczególną uwagę wykorzystując w pierwszym rzędzie materiały dotyczące poszczególnych placówek.

Komisarze oszczędnościowi central winni ustalić, na podstawie wagi źródeł oszczędności, zagadnienia, które ze względu na swą typowość i masowe występowanie należy wysuwać na pierwszy plan w prasie.

Bardzo starannie należy omawiać przykłady inicjatywy pracowników w uzyskiwaniu oszczędności i pomysły racjonalizatorskie.

8. Komisarze oszczędnościowi central i placówek winni udostępnić i zorganizować należycie składanie i załatwianie pomysłów oszczędnościowych i racjonalizatorskich pracownikom każdej placówki.

Niezależnie od skrzynek pomysłów należy ustalić w każdym zakładzie pracy jednego pracownika, na ręce którego każdy będzie mógł zgłosić do ewidencji prowadzonej w książce lub zeszytce

pomysł racjonalizatorski lub oszczędnościowy, niezależnie od przedstawienia go właściwemu kierownikowi.

Ewidencja winna zawierać: nazwisko i imię zgłaszającego, komu pomysł zgłosił, data zgłoszenia, podpis zgłaszającego, data decyzji co do pomysłu, podpis prowadzącego ewidencję.

Komisarze placówek winni co miesiąc kontrolować stan załatwiania pomysłów, interweniując w razie potrzeby celem przyspieszenia wykorzystania.

Informacja w tej sprawie (odnośnie osoby prowadzącej ewidencję) winna być umieszczona bądź na skrzynce pomysłów, bądź w miejscu widocznym przeznaczonym na komunikaty dla pracowników.

9. W zakresie sprawozdawczości z przebiegu wykonania planu oszczędnościowego wydana będzie osobna instrukcja.
- Komisarze oszczędnościowi central winni skierować obecnie swą uwagę na przyspieszenie sporządzenia planów finansowych i usprawnienie składania normalnej miesięcznej sprawozdawczości, tak, aby mieć materiał kompletny za I kwartał 1949 r. do końca maja br.

Poz. 66.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie planowego systemu oszczędzania w spółdzielczości.

- 1) Naczelna Rada Spółdzielcza, doceniając wagę wprowadzenia planowego systemu oszczędzania w spółdzielczości, wypływającą z olbrzymiego jej udziału w dystrybucji towarów przemysłowych i w skupie płodów rolnych oraz w drobnej produkcji wzywa wszystkich pracowników i władze central i spółdzielni do wzmoczenia wysiłków nad wprowadzeniem i realizacją systemu oszczędzania w każdej placówce spółdzielczej. Plan oszczędnościowy na rok 1949 w sumie 6.841 milionów złotych powinien być nie tylko osiągnięty, ale znacznie przekroczony.
- 2) Naczelna Rada Spółdzielcza wyraża uznanie tym pracownikom spółdzielczym, którzy z całym zapałem przystąpili do realizacji Uchwały Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. i wyraża przekonanie, że wprowadzenie planowego systemu oszczędzania zależy od pracy i wysiłku wszystkich pracowników spółdzielczych zarówno przy układaniu zadań oszczędnościowych jak i codziennym ich wykonywaniu.
- 3) Naczelna Rada Spółdzielcza widzi we współzawodnictwie pracy, które w spółdzielczości winno objąć jak najszersze masy pracownicze oraz w wytworzeniu właściwej atmosfery dla racjonalizatorów, nowatorów i mistrzów oszczędności najskuteczniejszy środek wciągnięcia wszystkich pracowników do pracy nad budową systemu oszczędzania, stanowiącego podstawę przyspieszenia rozwoju gospodarki narodowej i poprawy bytu całego świata pracy.
- 4) Naczelna Rada Spółdzielcza wzywa wszystkie placówki do stałego doskonalenia systemu oszczędzania, w szczególności zaś do stałej kontroli osiągnięć zadań zaplanowanych, oraz wymiany doświadczeń i wiadomości o stosowanych sposobach obniżenia kosztów.

Poz. 67.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie szkolenia kadr w spółdzielczości.

Celem ujednoczenia i zracjonalizowania organizacji i metod szkolenia kadr w spółdzielczości, Naczelna Rada Spółdzielcza postanawia:

1. przyjąć do wiadomości przedłożony przez Zarząd CZS i załączony do niniejszej uchwały „System szkolenia w spółdzielczości polskiej” (zał. Nr 1);
2. zatwierdzić „Regulamin Spółdzielczego Fun-

duszu Szkolenia Kadr” w brzmieniu podanym w załączniku (zał. Nr 2);

3. uchwała wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w Monitorze Spółdzielczym i równocześnie traci moc obowiązującą wszelkie sprzeczne z nią uchwały i zarządzenia;
4. wykonanie uchwały zleca się Zarządowi Centralnego Związku Spółdzielczego.

SYSTEM SZKOLENIA W SPÓŁDZIELCZOŚCI POLSKIEJ

I. Zadania aparatu szkolenia

Spółdzielczy aparat szkolenia:

1. zapewnia w porozumieniu z aparatem kadr dopływ do spółdzielni i central zaplanowanej przez aparat kadr ilości pracowników, posiadających potrzebne kwalifikacje, a w tym celu:
  - a) współdziała z aparatem szkolnictwa państwowego: w zakresie ustalania niezbędnej dla potrzeb spółdzielczości sieci państwowych szkół zawodowych, w zakresie opracowania dla nich programów, podręczników, pomocy naukowych, oraz ułatwia nauczycielstwu tych szkół poznanie i aktualizowanie znajomości problematyki organizacyjnej i gospodarczej spółdzielczości,
  - b) prowadzi racjonalną politykę stypendialną,
  - c) organizuje dla młodzieży studiującej, przede wszystkim dla stypendystów, praktyki wakacyjne w spółdzielczych zakładach pracy w kraju i za granicą,
  - d) organizuje kursy przysposobienia zawodowego i praktyki dla kandydatów na pracowników w aparacie spółdzielczym,
  - e) okazuje pomoc materialną, zwłaszcza w zakresie zaopatrzenia w pomoce naukowe, szkołom zaliczonym do sieci pracującej dla potrzeb aparatu spółdzielczego.
2. organizuje, w porozumieniu z aparatami kadr i związkiem zawodowym, systematyczne podnoszenie kwalifikacji aktywu spółdzielczego, przede wszystkim czynnych pracowników, a w tym celu:
  - a) organizuje kursy ustne i korespondencyjne dla pracowników, członków władz spółdzielni i dla szerszego aktywu,
  - b) organizuje i prowadzi stałe i czasowe ośrodki szkolenia oraz bursy dla studiujących,
  - c) opracowuje lub inicjuje opracowanie, ew. w porozumieniu z aparatem szkolenia pracowników handlu państwowego i państwowego przemysłu miejscowego — podręczników, wskazówek bibliograficznych, pomocy naukowych (tablic, kolekcji wzorów, filmów dydaktycznych itp.),
  - d) organizuje biblioteki podręczne i czytelnictwo fachowej literatury, zebrania dyskusyjne oraz zasilą periodyki wydawane przez spółdzielczość w artykuły podnoszące świadomość polityczną i wiedzę zawodową czytelników,
  - e) organizuje praktyki pracownicze, jako jedną z form doskonalenia w zawodzie.
3. bierze udział w krzewieniu znajomości i zrozumienia nowej roli spółdzielczości w Polsce oraz znajomości zasad gospodarki spółdzielczej, jako jednej z form gospodarki uspołecznionej, współdziałając w tym zakresie, w pierwszym rzędzie z organami samorządu spółdzielczego, przy organizowaniu kursów, konferencji itp. przez związki zawodowe, Związek Samopomocy Chłopskiej, organizacje kobiece, cechowe, młodzieżowe i in.,

4. prowadzi dla celów szkolenia działalność wydawniczą przez inicjowanie i redagowanie publikacji książkowych, periodycznych i innych oraz współdziała z właściwymi czynnikami przy projektowaniu i realizacji dla celów szkolenia pokazów, filmów dydaktycznych i in.

II. Organizacja szkolenia

A. Aparat szkolenia.

1. Aparat szkolenia w spółdzielczości pracuje pod kierownictwem Wydziału szkolenia i propagandy CZS; plany szkolenia, opracowane na podstawie wytycznych CZS przez centrale, podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd CZS; kontrolę z ramienia CZS sprawuje centralny i terenowy aparat inspektorów szkolenia.
  2. Wydział szkolenia i propagandy CZS, w porozumieniu z biurem kadr CZS, kwalifikuje i prowadzi ewidencję: a) pracowników na stanowiskach kierowniczych w aparacie szkolenia w centralach, b) kierowników ośrodków szkolenia, c) wykładowców, współpracujących bezpośrednio z CZS.
  3. W centralach działają biura (działy) szkolenia, które bezpośrednio zarządzają ośrodkami szkolenia, organizują szkolenie we własnym zakresie lub przekazują niektóre formy szkolenia referatom szkolenia w oddziałach okręgowych lub w większych spółdzielniach.
  4. Biuru (działowi) szkolenia podlega jedno- lub kilkusobowy inspektorat szkolenia, którego zadaniem jest inspekcjonowanie szkolenia prowadzonego przez oddziały okręgowe i spółdzielnie.
  5. W oddziałach okręgowych central działają jedno lub kilkusobowe referaty szkolenia, odpowiedzialne za swą pracę w samej centrali i w zrzeszonych w niej spółdzielniach.
  6. W spółdzielniach zatrudniających ponad 300 pracowników tworzą się oddzielne 1—4 osobowe referaty szkolenia, w pozostałych spółdzielniach funkcje referenta szkolenia pełni jeden z członków zarządu.
  7. W Powiatowym Związku Gminnych Spółdzielni funkcje referenta do spraw szkolenia pełni jeden z członków zarządu.
  8. Biura szkolenia (działy) w centralach prowadzą ewidencję i kwalifikują w porozumieniu z biurami kadr central wszystkich pracowników szkolenia (zarówno pedagogicznych, jak i administracyjnych).
  9. Biura (działy) szkolenia współdziałają ściśle z komórkami samorządu spółdzielczego.
- B. Zasady organizacji i finansowania.
10. Przy planowaniu, organizowaniu i wykonywaniu planów szkolenia obowiązują surowe zasady celowości, racjonalizacji pracy i oszczędności, a w związku z tym:

- a) liczba kurso-konferencji i kursów będzie ograniczana do koniecznego minimum, wykorzystane natomiast będą w szerokim zakresie inne mniej kosztowne a nie mniej skuteczne środki podnoszenia kwalifikacji pracowników, jak: pisane instrukcje, artykuły w czasopismach, skrypty, zorganizowana praca samokształceniowa,
  - b) ograniczona zostanie przypadkowa i nieuzasadniona różnorodność typów kursów i ustalone będą życiowo uzasadnione ich standardy,
  - c) szkolenie zostaje zaplanowane w skali potrzeb całej spółdzielczości, a praca wykonawcza zostanie racjonalnie rozdzielona pomiędzy spółdzielnie, centrale i CZS,
  - d) programy kursów zostaną ujednoczone a metody pracy dydaktycznej unowocześnione,
  - e) kadra wykładowców zostanie zewidencjonowana i przygotowana do należytego wykonania swoich zadań,
  - f) wykłady i ćwiczenia oparte zostaną na zawczasu napisanych i wewnętrznie scharmonizowanych konspektach,
  - g) dobór słuchaczy na kursy będzie zawczasu zaplanowany, słuchacze będą zobowiązani do należytego przygotowania się do kursu,
  - h) ośrodki szkolenia zaopatrzone zostaną w odpowiednie pomoce naukowe i urządzenia, gwarantujące racjonalne wykorzystanie pobytu na kursie,
  - i) aparat administracyjny i aparat kontroli czuwać będzie nad pełnym stosowaniem wymienionych wyżej wytycznych w praktyce oraz będzie niezwłocznie interweniować w wypadku zauważonych uchybień,
  - j) wyniki udziału słuchacza w kursie będą przed zakończeniem kursu sprawdzane i odnotowywane w jego aktach osobowych.
11. Koszty szkolenia pokrywane będą tylko z SFSK zgodnie z regulaminem tego funduszu.
  12. Bank finansujący będzie przelewał automatycznie co miesiąc składki od spółdzielni na SFSK, zapisując je na specjalny rachunek właściwej centrali względnie na rachunek CZS.
  13. Wydatkowanie z SFSK odbywać się będzie jedynie po uprzednim zatwierdzeniu preliminarza danej akcji (kursu, wydawnictwa itp.) przez właściwy organ.
- Do zatwierdzenia preliminarzy wydatków są upoważnione:
- a) zarządy central (biura ew. działy szkolenia) w stosunku do akcji szkolenia prowadzonej bezpośrednio przez spółdzielnie lub przez placówki terenowe (oddziały okręgowe) central,
  - b) zarząd CZS (Wydział szkolenia i propagandy) w stosunku do kursów organizowanych centralnie przez biura (działy) szkolenia central.
- Zarząd centrali może upoważnić swoje organa terenowe do zatwierdzenia preliminarzy wydatków akcji szkolenia prowadzonej bezpośrednio przez spółdzielnie.
14. Zatwierdzenie preliminarza kursu może nastąpić wyłącznie przy zachowaniu następujących wymogów:

- a) projektowany program, czas trwania lub budżet odpowiada wytycznym CZS,
  - b) kurs był przewidziany w planie pracy lub uzyskano uprzednio zgodę czynników wymienionych w § 13 na jego uruchomienie,
  - c) wraz z programem zostały przedłożone: wykaz prelegentów, konspekty wykładów oraz szczegółowy rozkład zajęć,
  - d) zawiadomienia o kursie zostały rozesłane w odpowiednim czasie z wskazaniem lub dołączeniem uczestnikom lektury do przestudiowania przed kursem.
- Wniosek o zatwierdzenie preliminarza kursu winien być złożony najpóźniej na 14 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia zajęć.
- Warunki zatwierdzania preliminarzy kurso-konferencji ustalone będą oddzielnie.

C. Formy szkolenia pracowników.

15. Ustala się następujące typy kursów:
  - a) kurso-konferencje, trwające od 1 do 5 dni, stosowane dla doraźnego poinstruowania jednorodnego zespołu pracowników lub aktywistów w kwestiach niecierpiących zwłoki i tylko w zakresie niedostępnym dla instruktazu pisemnego,
  - b) kursy krótkoterminowe trwające 2 do 6 tygodni, stosowane dla częściowego uzupełnienia wiadomości zawodowych lub dla przedstawienia pracowników na nowe metody pracy, o ile celu tego nie można osiągnąć przez wskazanie odpowiedniej literatury lub przesłanie zainteresowanym właściwych wskazówek na piśmie,
  - c) kursy długoterminowe, trwające 2 do 10 miesięcy, stosowane dla systematycznego wprowadzenia uczestników w nową dla nich dziedzinę wiedzy lub umiejętności (kursy przysposobienia zawodowego),
  - d) kursy korespondencyjne (roczne lub kilkuletnie studium korespondencyjne) stanowiąc będą formę pomocy w samokształceniu dla pracowników i kandydatów na pracowników.
16. Dla celów szkolenia winny być wykorzystywane regularne zebrania pracowników w zakładach pracy (odprawy, narady wytwórcze, zebrania dyskusyjne itp.), zorganizowana lektura prasy fachowej oraz kierowanie na praktykę mniej zaawansowanych pracowników do wzorowo prowadzonych zakładów danej specjalności.
17. W programie każdego kursu i w programie kurso-konferencji, trwającej 3—5 dni, przewidziana będzie z reguły stosowna liczba godzin przeznaczonych na:
  - a) wybrane zagadnienia marksizmu-leninizmu, aktualne zagadnienia bieżącej polityki wewnętrznej i międzynarodowej),
  - b) zagadnienia organizacyjno - programowe spółdzielczości.
18. Ustalona zostanie niezbędna liczba stałych i przejściowych ośrodków szkolenia, wyposażonych w potrzebne pomoce naukowe, sprzęt oraz pomieszczenia internatowe, mających do dyspozycji kadre fachowych wykładowców.
19. Spółdzielczość nawiąże łączność z państwowymi szkołami zawodowymi celem wykorzystania personelu nauczycielskiego i urządzeń tych szkół

jako bazy dla części kursów i kurso-konferencji.

20. Ustalone zostaną w porozumieniu z władzami państwowymi zasady dotowania wykorzystywanych przez spółdzielczość szkół oraz formy przygotowania ich personelu do zaspakajania potrzeb spółdzielczości i wynagradzania za włożoną pracę.
21. Praca na kursach organizowana będzie z uwzględnieniem podstawowych wytycznych dydaktyki i higieny pracy umysłowej; niedopuszczalne będzie przekraczanie 7 godz. lekcyjnych dziennie (wykłady, ćwiczenia, seminaria, wizytacje, pokazy itp. łącznie); czas pracy na kurso-konferencjach 1—2 dniowych może być dłuższy.

D. Kształcenie kandydatów na pracowników.

22. Przygotowanie kandydatów do pracy w spółdzielczości odbywa się w publicznych uczelniach — wyższych i średnich — w oparciu o powszechnie obowiązujące programy.
23. Problematyka spółdzielcza winna wejść do programów tych uczelni narówni z problematyką dotyczącą instytucji państwowych i samorządowych. W wypadku trudności uwzględnienia zagadnień z dziedziny spółdzielczości w wykładach ogólnych, organizowane będą wykłady specjalne dla omówienia tych zagadnień. Dopuszczona będzie specjalizacja studentów w zakresie problematyki spółdzielczej.
24. Ze względu na znaczne i stałe zapotrzebowanie na niektóre kategorie specjalistów (ekonomiści-planiści, buchalterzy, towaroznawcy, rewidenci, organizatorzy), obeznanych dokładnie ze specyfiką spółdzielczości, wskazane jest wyodrębnienie w niektórych wyższych uczelniach specjalnych studiów (sekcji) oraz przeznaczenie pewnej liczby szkół zawodowych jako zakładów kształcenia fachowców z nastawieniem do pracy w aparacie spółdzielczym; program tych zakładów i studiów (sekcji) winien uwzględnić w pełni całą problematykę gospodarki uspołecznionej, by nie zamykać absolwentom drogi do pracy w innych działach tej gospodarki.
25. Stypendia i praktyki wakacyjne dla studiującej młodzieży, zostaną rozbudowane na zasadach obowiązujących w państwie.

E. Praca wśród młodzieży.

26. Zaznajamianie młodzieży szkolnej i pozaszkolnej z zasadami gospodarki spółdzielczej i wykorzystywanie dla celów dydaktycznych i wychowawczych spółdzielni szkolnej, jako zrozumiałej dla młodzieży prymitywnej postaci gospodarki uspołecznionej, odbywać się będzie przez aparat szkolny przy organizacyjnej i materialnej pomocy ze strony spółdzielczego aparatu szkolenia na zasadach uzgodnionych z władzami szkolnymi, w formie:
  - a) materiałów dostarczonych do czasopism dziecięcych i młodzieżowych,
  - b) obsługi i częściowego subsydiowania wykładów o spółdzielczości na kursach i konferencjach dla nauczycieli i starszej młodzieży, organizowanych w porozumieniu z CZS przez władze szkolne, ZMP lub ZNP,

- c) pomocy w opracowaniu wytycznych, statutów i regulaminów dla spółdzielni uczniowskich, działających w ramach tzw. samorządu uczniowskiego w szkołach pod kierownictwem ZMP,
- d) materiałów do czasopism pedagogicznych z zakresu metodyki spółdzielni uczniowskiej, jako komórki, w której dzieci i młodzież przyswajają sobie praktyczne wiadomości i umiejętności z zakresu gospodarki uspołecznionej,
- e) dostarczenie bezpłatnie do bibliotek inspektorów szkolnych i czytelni oddziałów powiatowych ZNP i ZMP egzemplarzy „Przełądu Spółdzielczego“.

F. Podział zadań pomiędzy CZS, centrale i spółdzielnie.

27. Centralny Związek Spółdzielczy:
  - a) sprawuje ogólne kierownictwo w zakresie szkolenia,
  - b) nadzoruje i kontroluje pracę aparatu central i spółdzielni,
  - c) zatwierdza ogólne plany, programy i budżety szkolenia, plany centralnych kursów i konspekty typowych wykładów,
  - d) kwalifikuje i zatwierdza pracowników aparatu szkolenia na stanowiskach kierowniczych,
  - e) prowadzi własne ośrodki szkolenia.
28. CZS w porozumieniu z centralami prowadzi:
  - a) sprawy szkolnictwa związane z kształceniem kandydatów do pracy w spółdzielczości (sieć szkół, programy, pomoce naukowe, zasiłki dla szkół),
  - b) sprawy stypendiów dla młodzieży szkół średnich i wyższych (całość akcji stypendialnej),
  - c) sprawy organizacji praktyk wakacyjnych krajowych i zagranicznych,
  - d) sprawy burs dla uczestników kursów organizowanych przez spółdzielczość,
  - e) spółdzielcze studium korespondencyjne,
  - f) kursy długoterminowe dla podstawowych grup pracowników (ekonomiści-planiści, rewidenci, księgowi, organizatorzy, towaroznawcy),
  - g) koordynację wykorzystywania przez centrale ośrodków szkolenia, ponadto:
    - h) opracowuje i wydaje podręczniki, skrypty, instrukcje, przewodniki metodyczne i inne pomoce naukowe.
29. Centrale prowadzą we własnym zakresie:
  - a) kursy długoterminowe branżowe,
  - b) kursy krótkoterminowe,
  - c) kurso-konferencje,
  - d) inne wymienione wyżej formy szkolenia pracowników.
30. Centrale mogą upoważnić większe spółdzielnie do prowadzenia we własnym zakresie szkolenia pracowników na kursach krótkoterminowych i kurso-konferencjach w oparciu o zatwierdzone przez centralę plany, programy, konspekty i budżety oraz przy pomocy zatwierdzonych przez centralę wykładowców.

31. Nie wymagają zatwierdzenia przez CZS programy wykładów, organizowanych przez centrale i spółdzielnie dla pracowników w poszczególnych zakładach pracy i wygłaszanych na periodycznych zebraniach załóg.

32. Koszty szkolenia prowadzonego w myśl pkt. 30 bezpośrednio przez spółdzielnie pokrywane są przez SFSK na podstawie zatwierdzonego uprzednio budżetu.

Załącznik Nr 2

REGULAMIN SPÓŁDZIELCZEGO FUNDUSZU SZKOLENIA KADR

§ 1.

Zadaniem Spółdzielczego Funduszu Szkolenia Kadr, nazywanego dalej Funduszem, jest stworzenie stałych i wystarczających środków finansowych dla prowadzenia planowej akcji szkolenia kadr pracowników spółdzielczych.

§ 2.

Fundusz tworzy się z:

- a) wpłat wynoszących 3 (trzy) % ogólnej rocznej kwoty plac brutto poszczególnych central oraz zrzeszonych w nich spółdzielni;
- b) wpłat wynoszących 10 (dziesięć) % czystych nadwyżek, osiągniętych przez centrale i spółdzielnie za poprzedni rok obrachunkowy;
- c) wpływów nadzwyczajnych, a w szczególności z dotacji i subwencji na cele szkolenia ze Skarbu Państwa, instytucji samorządowych i innych;
- d) odsetek od wkładów bankowych.

§ 3.

Fundusz może być wykorzystany jedynie na podstawie zatwierdzonego corocznie przez Naczelną Radę Spółdzielczą planu pracy i budżetu w celu pokrywania kosztów szkolenia kadr spółdzielczych.

Z Funduszu mogą być pokrywane tylko bieżące wydatki związane ze szkoleniem, jak: a) wynagrodzenie wykładowców, b) konspekty i skrypty, c) pomoce naukowe i wyposażenia pracowni, d) przejazdy i wyżywienie wykładowców i uczących się, e) koszty nauczania korespondencyjnego, f) koszty praktyk pracowniczych przy warsztatach pracy, g) stypendia, h) dotacje na wyposażenie szkół zawodowych, przygotowujących kandydatów na pracowników spółdzielczych, i) dotacje dla Towarzystwa Burs i Stypendiów dla uzyskania miejsc w internatach.

Nie mogą być pokrywane z Funduszu wydatki o charakterze inwestycyjnym (z wyjątkiem dotacji

dla TBS w celu uzyskania miejsc w internatach) oraz, pobory personelu central i spółdzielni wykonywującego czynności administracyjne w akcji szkolenia; wydatki te obciążają właściwe działy budżetów central i spółdzielni.

§ 4.

Szkolenie kadr pracowników spółdzielczych prowadzi: Centralny Związek Spółdzielczy, centrale spółdzielni, centrale spółdzielczo-państwowe oraz upoważnione do tego spółdzielnie w ramach zatwierdzonych planów i budżetów.

§ 5.

Spółdzielnie korzystają bezpłatnie z wszelkich urządzeń finansowanych przez Fundusz i nie mogą być obciążane żadnymi świadczeniami doraźnymi na cele szkolenia.

Prowadzenie szkolenia przez spółdzielnie we własnym zakresie może mieć miejsce tylko na zlecenie odnośnej centrali i w ramach otrzymywanych na ten cel dotacji.

§ 6.

Fundusz posiada oddzielne konto we właściwym dla danej centrali banku; na koncie zbiera się wszelkie środki finansowe, przelewane przez daną centralę i zrzeszone w niej spółdzielnie wedle instrukcji wydanej przez Zarząd CZS.

§ 7.

Funduszem administruje Zarząd CZS, który uprawnienia swoje w tym względzie może przelewać w całości lub w części na poszczególne centrale w związku z prowadzonymi przez nie pracami w ramach zatwierdzonego planu pracy i budżetu szkolenia.

Poz. 68.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie planu pracy i budżetu szkolenia kadr w spółdzielczości na 1949 r.

Naczelna Rada Spółdzielcza postanawia:

1. przyjąć do wiadomości przedłożony przez Zarząd CZS plan szkolenia pracowników aparatu spółdzielczego;
2. upoważnić Zarząd CZS do czynienia w tym planie zmian wynikających ze stopniowego

przystosowywania organizacji szkolenia do wytycznych zawartych w zaakceptowanym przez Naczelną Radę Spółdzielczą na plenarnym posiedzeniu w dniu 4 maja 1949 r. „Systemie szkolenia w spółdzielczości polskiej“.

3. zatwierdzić przedłożony przez Zarząd CZS preliminarz budżetu Spółdzielczego Funduszu Szkolenia Kadr na 1949 r. zamykający się po stronie dochodu i wydatków sumą złotych 1.504.751.000,—; (Załącznik Nr 1).
4. upoważnić Zarząd CZS, do decydowania o virement w obrębie działów budżetu;
5. upoważnić Prezydium Naczelnej Rady Spółdzielczej do dokonywania virement pomiędzy

- poszczególnymi działami budżetu, na wniosek Zarządu CZS i po zasięgnięciu opinii komisji NRS do spraw szkolenia i propagandy;
6. uchwała wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w Monitorze Spółdzielczym z ważnością od dnia 1 stycznia 1949 r.;
7. wykonanie uchwały zleca się Zarządowi Centralnego Związku Spółdzielczego.

Załącznik Nr 1.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY SPÓŁDZIELCZEGO FUNDUSZU SZKOLENIA KADR NA 1949 ROK

Wpływy			
§	Poz.	Wyszczególnienie	Tys. złotych
		Wpływy ogółem	1.504.751
1		Centrala Rolnicza Sp-ni „Samp. Chł.”	409.498
	a	z 3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	323.847
	b	10% nadwyżki netto z 1948 r.	85.651
2		Centrala Spółdzielni Spożywców „Spolem”	377.406
	a	3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	290.239
	b	10% nadwyżki netto z 1948 r.	87.167
3		Centrala Spłni Mleczarsko-Jajczarskich	167.400
	a	3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	82.400
	b	10% nadwyżki netto z 1948 r.	85.000
4		Centrala Spółdzielni Pracy	254.495
	a	3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	249.995
	b	10% nadwyżki netto z 1948 r.	4.500
5		Centrala Spółdzielni Ogrodniczych	13.500
	a	3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	12.000
	b	10% nadwyżki netto za 1948 r.	200
	c	dotacje C.S.O.	1.300
6		Centrala Sp-ni Wytwórczych „Solidarność”	104.352
	a	3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	75.312
	b	10% nadwyżki netto z 1948 r.	29.040
7		Centrala Sp-ni Wydawniczych i Księgarskich	178.100
	a	3% od Funduszu Płac Centrali i Spółdzielni	175.077
	b	10% nadwyżki netto z 1948 r.	3.023

Wydatki			
Dz.	Poz.	§ Wyszczególnienie	Tys. złotych
		Wydatki ogółem	1.504.751
I		Szkolenie pracowników	839.086
1		Kursy ustne	474.079,4

Dz.	Poz.	§ Wyszczególnienie	Tys. złotych
	a	wykłady, ćwiczenia, seminaria	115.479,4
	b	koszty utrzym. wykład. i kier. kursu	19.944
	c	diety i koszty przeż. wykładów. i kier.	14.103
	d	koszty utrzymania uczestników	213.199,5
	e	diety i koszty przeż. uczestn.	63.242,4
	f	pomoce naukowe, skrypty, podręczniki	39.263,2
	g	różne	8.847,9
2		Studium korespondencyjne	97.312,5
	a	oprac. wskazówek metod. do szkol. koresp.	12.115
	b	oprac. podręczników i instrukcji	11.715
	c	wykłady i ćwiczenia	16.924
	d	korekta ćwiczeń	12.250
	e	diety i przeż. wykładowców	1.349,2
	f	utrzymanie wykładowców	767,8
	g	diety i przeż. uczestników	6.694
	h	utrzymanie uczestników	10.792,5
	i	kierownicy zespołów szkol. kores.	4.230
	j	różne	20.475
3		Konferencje	154.127,1
	a	wykłady, ćwiczenia, seminaria	9.717,5
	b	koszty utrzymania wykładowców	2.817,1
	c	diety i koszty przeż. wykład.	7.079,4
	d	koszty utrzymania uczestników	42.600,8
	e	diety i koszty przeż. uczestn.	76.513,5
	f	pomoce naukowe, skrypty, podręczniki	8.753,8
	g	różne	6.645
4		Delegacje na studia	32.230
	a	w kraju	24.770
	b	zagranicą	7.460
5		Praktyki pracownicze (krajowe)	65.547
	a	diety i przeż. praktykantów	5.990
	b	utrzymanie praktykantów	19.100
	c	premie dla kierowników praktyk.	30.254
	d	pomoce naukowe, skrypty, podręczniki	4.970
	e	urlopy płatne i zasiłki	4.200
	f	różne	1.033
6		Praktyki pracownicze (zagran.)	5.900
	a	diety i przeż. praktykantów	—
	b	utrzymanie praktykantów	5.900
	c	pomoce naukowe	—
	d	różne	—

Dz. Poz. §	Wyszczególnienie	Tys. złotych	§	Poz.	Wyszczególnienie	Tys. złotych
7	Zebrań pracownicze	9.890	6	Praktyki krajowe dla młodz. szk. średn.	44.166	
a	opracowanie konspektów	9.890	a	diety i przejazdy praktykantów	400	
II	Szkolenie kandydatów na pracowników	438.944	b	utrzymanie praktykantów	41.076	
	A. Szkolenie kandydat. we własn. zakresie	123.316	d	premie dla opiekunów praktyk.	2.690	
1	kursy ustne	75.816	e	pomoce naukowe, skrypty, podręczniki	—	
a	wykłady, ćwiczenia, seminaria	17.770	e	różne	—	
b	koszty utrzym. wykładow. i kier.	2.511	7	Dotacje dla szkół na pomoce nauk. i wyposażenie pracowni	100.000	
c	diety i koszty przejazdu wykład.	1.690	a	dla szkół wyższych	14.400	
d	koszty utrzymania uczestników	40.400	b	„ „ „ średnich	85.600	
e	diety i koszty przejazdu uczestn.	9.070	8	Koszty opracowania programów	2.000	
f	pomoce naukowe, skrypty, podręczniki	3.500	III	Przysposobienie społ. gosp. ml. szkol.	23.143,3	
g	różne	875	1	Spółdzielnie uczniowskie	16.758,3	
2	Praktyki	47.500	a	kursy dla opiekunów spółdzielni	2.500	
a	diety i przejazdy praktykantów	—	b	kursy w zakł. kształcenia naucz.	1.774	
b	utrzymanie praktykantów	30.000	c	konferencje dla opiekunów sp-ni	7.507,5	
c	premie dla kierowników praktyk.	—	d	prenumerata czasopism spółdziel.	4.000	
d	pomoce naukowe, skrypty, podręczniki	—	e	statuty, instrukcje, druki sprawoz.	976,3	
e	różne	17.500	2	Instruktorzy sp-ni uczniowsk. (w likwid.)	6.385	
	B. Szkolenie kandydatów przez szkoły	315.628	a	konferencje okręgowe instruktor.	—	
3	Stypendia	154.782	b	ryczałt dla instr. sp-ni uczn.	6.000	
a	dla młodzieży szkół wyższych	30.360	c	prenumer. czasop. dla instr. sp-ni uczn.	385	
b	dla młodzieży szkół średnich	120.000	IV	Wydatki na wyposażenie	146.000	
c	na studia zagraniczne	4.422	a	ufundowanie miejsc w bursach T.B.S.	80.000	
4	Praktyki krajowe dla młodz. szk. wyższ.	6.680	b	produkcja filmów dydaktycznych	10.000	
a	diety i przejazdy praktykantów	—	c	wyposażenie ośrodków szkoleń	56.000	
b	utrzymanie praktykantów	6.680	V	Inne wydatki	57.577,7	
c	pomoce naukowe	—	a	subwencje dla KCZZ na kursy współzawodnictwa pracy	10.000	
d	różne	—	b	dotacje dla central sp-ni	—	
5	Praktyki zagraniczne dla młodz. szk. wyższ.	8.000	c	różne	47.577	
a	80 praktykantów na zasadzie wymiany, licząc po 100.000 na praktykanta	8.000				

Poz. 69.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie Spółdzielczo - Państwowej Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego.

Naczelna Rada Spółdzielcza aprobuje wystąpienie Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego do Ministra Handlu Wewnętrznego w przedmiocie utworzenia Spółdzielczo - Państwowej Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego i upoważnia Zarząd Centralnego Związku Spółdzielczego do wyrażenia opinii w sprawie projektu jednostronnego zarządzenia i statutu Centrali.

Równocześnie upoważnia się Prezydium Naczelnej Rady Spółdzielczej do wyznaczenia 3/4 składu pierwszej Rady Nadzorczej wymienionej Centrali.

Poz. 70.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie zmian organizacyjnych w Centralnym Związku Spółdzielczym.

I
Naczelna Rada Spółdzielcza, biorąc pod uwagę doświadczenia rocznej działalności Centralnego Związku Spółdzielczego oraz zmiany organizacji naczelnych władz gospodarki narodowej stwierdza, że rola Centralnego Związku Spółdzielczego, jako głównego przedstawiciela spółdzielczości i koordynatora prac różnych typów spółdzielni, powinna w obecnym

etapie wyrazić się w następujących konkretnych zadaniach:

1. ożywienie i usprawnienie działalności samorządu członkowskiego w spółdzielczości oraz wzmocnienie czujności nad właściwym doborem członków organów samorządowych;

2. wzmocnienie i usprawnienie działalności aparatu rewizyjnego w spółdzielczości, w szczególności w zakresie ujawniania szkodnictwa, sabotażu i marnotrawstwa oraz rozbudowa i pogłębienie prac rewizyjnych CZS w stosunku do central spółdzielni;

3. uporządkowanie kadr w spółdzielczości przez zorganizowanie odpowiedniego aparatu kadr w centralach i spółdzielniach;

4. ustalenie potrzeb w zakresie nowych kadr i dokształcanie kadr istniejących, oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń i dokształcania, na podstawie już przyjętych zasad i form.

5. dalsze doskonalenie struktury spółdzielczości oraz uprawnienie funkcjonowania aparatu spółdzielczego;

6. ożywienie udziału spółdzielczości polskiej w Międzynarodowym Związku Spółdzielczym oraz pogłębienie współpracy ze spółdzielczością ZSRR, krajami demokracji ludowej i z demokratycznymi ruchami spółdzielczymi innych krajów.

II

Z uwagi na to, że prace dotyczące ustalenia metod organizacji planowania spółdzielczości zostały już zakończone przez CZS oraz, że ośrodkiem dyspozycji gospodarczej dla central spółdzielni są odpowiednie resorty państwowe, w następstwie czego zbędne jest ogniwo pośrednie w zakresie planowania między tymi resortami a centralami, Naczelna Rada Spółdzielcza postanawia zlikwidować Wydział Planowania.

Jednocześnie Naczelna Rada Spółdzielcza zważywszy, że CZS dla prawidłowego wykonania podstawowych swych zadań musi dokładnie orientować się w bieżących zagadnieniach gospodarczych spółdzielczości oraz, jako naczelną organizację spółdzielczości powinien on pełnić w stosunku do naczelných władz gospodarki narodowej funkcję opiniodawcy —

postanawia powołać do życia w CZS — Biuro Ekonomiczno - Statystyczne, którego zadaniem będzie analizowanie bieżących zagadnień ekonomicznych z zakresu przedmiotu działalności spółdzielni i ich central, opiniowanie tych zagadnień wobec właściwych władz państwowych i przekładanie im wniosków w sprawach gospodarczych spółdzielczości.

III

Naczelna Rada Spółdzielcza postanawia zwrócić się do przewodniczącego PKPG, by przy podejmowaniu decyzji w sprawach zasadniczych dla spółdzielczości — tak PKPG, jak i odpowiednie Ministerstwa zasięgały opinii CZS, a w szczególności w sprawach:

1. organizacji planowania w centralach spółdzielni i spółdzielniach;
2. systemu finansowego spółdzielczości;
3. formularzy planistycznych i sprawozdawczych;
4. sieci placówek spółdzielczych i spółdzielczo-państwowych;
5. zakresu prac poszczególnych typów spółdzielni;
6. organizacji central i spółdzielni;
7. zasad koordynacji prac central i spółdzielni różnych typów;
8. planu kont i organizacji rachunkowości;
9. ustaw, dekretów, rozporządzeń dotyczących organizacji i zakresu działania spółdzielczości;
10. zasad rozrachunków za mienie przejęte od central i spółdzielni przez przedsiębiorstwa państwowe, państwowo - spółdzielcze i centrale spółdzielczo - państwowe.

IV

Wobec zakończenia zasadniczej reorganizacji spółdzielczości, zaprowadzenia planowania i przesunięcia się punktu ciężkości zadań CZS na zagadnienia wymienione w pkt I — Naczelna Rada Spółdzielcza postanawia ograniczyć funkcje delegatur CZS do prac rewizyjno - inspekcyjnych i pomocy prawnej dla central i spółdzielni.

Poz. 71.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie zmian personalnych na stanowiskach kierowniczych w Centralnym Związku Spółdzielczym.

I

Naczelna Rada Spółdzielcza przyjmuje rezygnację ob. Henryka Świątkowskiego ze stanowiska Prezesa Naczelnej Rady Spółdzielczej, spowodowaną nawalem obowiązków państwowych, politycznych i społecznych.

Jednocześnie Naczelna Rada Spółdzielcza powołuje ob. Henryka Kołodziejskiego na stanowisko Prezesa Naczelnej Rady Spółdzielczej.

II

Naczelna Rada Spółdzielcza przyjmuje rezygnację ob. Mariana Olewińskiego ze stanowiska Prezesa

i członka Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego.

III

Naczelna Rada Spółdzielcza uważa za konieczne, aby ustępujący Prezes Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego ob. Marian Olewiński, który poprzednio był członkiem Naczelnej Rady Spółdzielczej, ponownie otrzymał mandat członka Naczelnej Rady Spółdzielczej i wszedł w skład Prezydium Rady.

Naczelna Rada Spółdzielcza upoważnia Prezydium do zrealizowania niniejszej uchwały.

IV

Naczelna Rada Spółdzielcza powołuje ob. Oskara Langego na stanowisko Prezesa Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego.

V

Naczelna Rada Spółdzielcza przyjmuje do wiadomości rezygnację ob. Adama Fijałka ze stanowiska członka Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego.

Poz. 72.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY SPÓŁDZIELCZEJ

z dnia 4 maja 1949 r.

w sprawie uzupełnienia uchwały o rozwiązaniu Zrzeszenia Robotniczych Spółdzielni Spożywców oraz Zrzeszenia Spółdzielni Spożywców Przemysłu Węglowego w Katowicach.

Naczelna Rada Spółdzielcza, działając na mocy art. 36, ust. 4 ustawy o Centralnym Związku Spółdzielczym i centralach spółdzielni z dnia 21 maja 1948 r., postanawia uzupełnić swą uchwałę z dnia 19 lutego 1949 r., w sprawie rozwiązania Zrzeszenia Ro-

botniczych Spółdzielni Spożywców oraz Zrzeszenia Spółdzielni Spożywców Przemysłu Węglowego w Katowicach w ten sposób, że w konkluzji uchwały, po wyrazie „rozwiązać“, dodać wyrazy „z dniem 31 grudnia 1948 roku“.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA OGÓLNEGO

W Dzienniku Ustaw R.P. Nr 18 z dnia 4 kwietnia 1949 r.

Ubezpieczenia społeczne.

poz. 109. Ustawa z dnia 1 marca 1949 r. o zmianie niektórych przepisów o ubezpieczeniach społecznych.

Ustawa powyższa zniósła odrębność finansową ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, ubezpieczenia od wypadków i chorób zawodowych oraz ubezpieczenia emerytalnego robotników i pracowników umysłowych i powierzyła zarząd wspólnym funduszem tych ubezpieczeń Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

Na wszystkie te ubezpieczenia wpłacane będą składki łączne, których wysokość określać będzie Rada Ministrów na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej, zgłoszony w porozumieniu z Komisją Centralną Związków Zawodowych.

Zniesione zostało ograniczenie uprawnień do pomocy lekarskiej przez okres 26 tygodni od momentu ustania stosunku pracy. Wypłacanie zasiłku chorobowego, domowego lub szpitalnego może być obecnie przedłużone poza okres 26 tygodni w przypadkach, gdy równocześnie przeprowadzane leczenie rokuje przywrócenie ubezpieczonemu zdolność do pracy.

Szczegółowe warunki przedłużenia okresu pobierania zasiłku określi Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Komisją Centralną Związków Zawodowych.

Ponadto ustawa wprowadza zmiany w obowiązujących dotychczas przepisach, dotyczących prawa do renty wypadkowej, prawa do renty wdowiej i zasiłku pogrzebowego.

Wykonanie ustawy zostało poruczone Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia (to jest z dniem 4 kwietnia 1949 r.) z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1949 roku.

Najem lokali.

poz. 114. Ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o zmianie dekretu z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali.

Ustawa uzupełniła artykuł 5 dekretu w ten sposób, iż dodała w nim nowy ustęp piąty upoważniający Radę Ministrów do zezwolenia w drodze rozporządzenia także innym kategoriom najemców na opłacanie czynszu bądź w dotychczasowej wysokości, bądź w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli Nr 1.

Wykonanie ustawy zostało poruczone Ministrowi Odbudowy, Administracji Publicznej i Skarbu.

Ustawa weszła w życie z dniem 4 kwietnia 1949 roku z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1948 roku.

Rejestry spółdzielni.

poz. 118. Ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o zakładaniu rejestrów spółdzielni, których rejestry zaginęły lub uległy zniszczeniu.

W myśl art. 1 ustawy, rejestry spółdzielni, które zaginęły lub uległy zniszczeniu, mogą być na nowo założone.

Wniosek o założenie na nowo rejestru spółdzielni może być zgłoszony do sądu rejestrowego przez władze spółdzielni, Centralny Związek Spółdzielczy, właściwą centralę spółdzielni lub centralę spółdzielczo-państwową.

Wniosek taki powinien być złożony w terminie rocznym od dnia wejścia w życie ustawy, to jest do dnia 4 kwietnia 1950 roku. Jeżeli do tego terminu wniosek o założenie na nowo rejestru spółdzielni nie zostanie złożony, spółdzielnie, których rejestry zaginęły lub uległy zniszczeniu, zostaną stosownie do przepisu art. 15 ustawy uznane za wykreślone z rejestru.

W przypadku uznania spółdzielni za wykreśloną z rejestru, może ona być wpisana do rejestru, jeżeli nie zaprzestala działalności, tylko na podstawie ogólnych przepisów tak, jak spółdzielnie nowozałożone (art. 16).

Za zaginiony lub zniszczony w rozumieniu ustawy uważa się rejestr spółdzielni, w którym zaginęła lub uległa zniszczeniu jakakolwiek jego część, przeznaczona na wpisy, chyba, że z zachowanych akt rejestrowych wynika, iż część ta nie zawierała żadnych wpisów (art. 2).

Wniosek o założenie na nowo rejestru spółdzielni należy składać w tym sądzie rejestrowym, w którym był prowadzony rejestr zaginiony lub zniszczony (art. 4).

Prócz danych ogólnych, wniosek o założenie na nowo rejestru powinien zawierać:

1. dokładne oznaczenie nazwy spółdzielni, pod którą była wpisana do rejestru zaginionego lub zniszczonego ze wskazaniem numeru tego rejestru i daty zarejestrowania przynajmniej przybliżonej;

2. oświadczenie wnioskodawcy co do treści nie wykreślonych wpisów, które figurowały w rejestrze w dniu jego zaginięcia lub zniszczenia;

3. wskazanie podlegających wpisaniu do rejestru zmian, które nastąpiły po jego zaginięciu lub zniszczeniu (art. 5).

W miarę możliwości do wniosku powinny być dołączone dokumenty, stwierdzające treść nie wykreślonych wpisów, jakie figurowały w rejestrze przed jego zaginięciem lub zniszczeniem, jak również dokumenty, stwierdzające okoliczności, jakie nastąpiły po zaginięciu lub zniszczeniu rejestru, a jakie podlegają wpisowi do zakładanego na nowo rejestru (art. 6).

Odtworzenie wpisów rejestrowych następuje wyłącznie na podstawie akt rejestrowych, jeżeli zachowały się one w całości (art. 7).

W przypadkach, gdy odtworzenie wpisów rejestrowych nie jest możliwe na podstawie akt rejestrowych, odtworzenie tych wpisów nastąpi na podstawie złożonych przez wnioskodawcę urzędowych wyciągów z rejestru lub innych dokumentów urzędowych, a w ich braku — na podstawie

wszelkich innych przewidzianych przez prawo dowodów, nie wyłączając dowodu z przesłuchania zainteresowanej strony (art. 8).

Do zgłoszenia okoliczności, które podlegałyby obowiązkowi wpisu do rejestru po jego zaginięciu lub zniszczeniu, stosuje się przepisy o rejestrze (art. 10).

Przeciwko postanowieniom sądu rejestrowego w przedmiocie założenia rejestru przysługuje odwołanie do sądu drugiej instancji. Jeżeli jednak postanowienie sądu rejestrowego zostanie przez sąd drugiej instancji zatwierdzone, wówczas skarga kasacyjna nie służy (art. 12).

Zarejestrowanie spółdzielni, w razie uwzględnienia wniosku o założenie nowego rejestru, następuje pod kolejnym numerem bieżącym ze wzmianką w rubryce „uwagi“ o numerze i dacie pierwotnego jej zarejestrowania (art. 13).

Wpisy, które znajdowały się w zaginionym lub zniszczonym rejestrze, a odpowiadają stanowi w dniu wydania postanowienia o założeniu rejestru, nie podlegają ogłoszeniu. Należy jedynie zgłosić wpisy odpowiadające stanowi rzeczy w dniu wydania postanowienia o założeniu rejestru, które nie figurowały w rejestrze zaginionym lub zniszczonym (art. 14).

Normy, ustalone omawianą ustawą, mają zastosowanie do toczących się już spraw o odtworzenie i założenie rejestrów, przy czym wnioski o odtworzenie uznaje się za wnioski o założenie rejestrów w rozumieniu omawianej ustawy. Rejestry, założone zamiast rejestrów zaginionych lub zniszczonych, przed wejściem w życie omawianej ustawy, uznaje się za rejestry, założone w myśl przepisów tej ustawy (art. 17).

Rejestr zaginiony lub zniszczony traci moc od daty założenia nowego rejestru (art. 18).

Wniosek o założenie rejestru spółdzielni podlega stałej opłacie wpisowej w wysokości 300 zł. Takiej samej opłacie podlegają zażalenia i skargi kasacyjne w sprawach z powyższych wniosków (art. 19). Ponadto stosuje się w tych sprawach odpowiednio przepisy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Centralny Związek Spółdzielczy, centrale spółdzielni i centrale spółdzielczo-państwowe są wolne od wszelkich opłat w postępowaniu przed sądem rejestrowym.

Wykonanie ustawy zostało poruczone Ministrowi Sprawiedliwości. Ustawa weszła w życie z dniem 4 kwietnia 1949 roku.

Ubezpieczenia społeczne.

poz. 120. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 marca 1949 r. w sprawie wysokości świadczeń rentowych w ubezpieczeniu społecznym.

Rozporządzenie powyższe normuje wysokość świadczeń rentowych przewidzianych w ustawie z dn. 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) z późniejszymi zmianami, oraz przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 106, poz. 911), jak również przyznanych na podstawie przepisów, które były stosowane na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego.

Rozporządzenie weszło w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1949 r.

poz. 121. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 marca 1949 r. o wysokości składek na ubezpieczenia społeczne.

Według powyższego rozporządzenia, składka na ubezpieczenia rodzinne wynosi 12% zarobków.

Łączna składka na ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa, ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych oraz ubezpieczenia emerytalne robotników i pracowników umysłowych, wynosi za pracowników zatrudnionych w spółdzielczości — 12,25% zarobków.

Składka za pracowników, podlegających nie wszystkim rodzajom ubezpieczeń, zatrudnionych w spółdzielczości, wynosi:

1. za pracowników, podlegających ubezpieczeniu na wypadek choroby i macierzyństwa	5,5%	zarobków
2. za pracowników, podlegających ubezpieczeniu od wypadków i chorób zawodowych	1%	"
3. za pracowników podlegających ubezpieczeniu emerytalnemu	5,75%	"

Wykonanie rozporządzenia zostało poruczone Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i weszło w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1949 r.

Ministerstwo Przemysłu Rolnego i Spożywczego.

poz. 122. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 1949 r. w sprawie zakresu działania Ministra Przemysłu Rolnego i Spożywczego.

Termin rozpoczęcia działalności Ministra Przemysłu Rolnego i Spożywczego został ustalony na dzień 18 marca 1949 r.

Do zakresu działania Ministra Przemysłu Rolnego i Spożywczego należą sprawy przemysłu cukrowniczego, fermentacyjnego, tłuszczowego, cukierniczego, surogatów kawy, nasennej, pastek spożywczych, ziemniaczanego, spirytusowego i tytoniowego, a w szczególności we wszystkich tych gałęziach przemysłu:

1. planowanie gospodarcze i polityka inwestycji;
2. kierowanie działalnością podległych przedsiębiorstw państwowych, państwowo-spółdzielczych oraz pozostających pod zarządem państwowym;
3. ustalanie kierunku i nadzorowanie działalności przemysłowej central spółdzielni, central spółdzielczo-państwowych i spółdzielni;
4. nadzór nad urządzeniami technicznymi;
5. sprawy kadr oraz współdziałanie z właściwymi władzami w sprawach zatrudnienia;
6. organizowanie badań naukowych, publikacja wydawnictw i nadzór nad instytucjami naukowo-badawczymi.

Wykonanie rozporządzenia zostało poruczone Ministrowi Przemysłu Rolnego i Spożywczego.

Rozporządzenie weszło w życie z mocą obowiązującą od dnia 18 marca 1949 r.

W Monitorze Polskim z dnia 31 marca 1949 r. Nr A-19 pod poz. 279 została ogłoszona uchwała Rady Ministrów z dnia 18 marca 1949 r., nadająca Ministerstwu Przemysłu Rolnego i Spożywczego „Tymczasową Organizację“.

W Monitorze Polskim z dnia 9 kwietnia 1949 r. Nr A-21 pod poz. 302 została ogłoszona uchwała Rady Ministrów z dnia 18 marca 1949 roku w sprawie ustalenia spisu przedsiębiorstw, podlegających Ministrowi Przemysłu Rolnego i Spożywczego.

W spisie tym w grupie B figurują:

1. Centrala Spółdzielni Spożywców „Społem“ i
  2. Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“.
- Centrale te podlegają w zakresie działalności przemysłowej nadzorowi Ministra Przemysłu Rolnego i Spożywczego w porozumieniu z właściwymi ministrami i Centralnym Związkiem Spółdzielczym.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 21 z dnia 14 kwietnia 1949 r.

Obrót zwierzętami gospodarskimi i produktami uboju

poz. 135. Ustawa z dnia 10 lutego 1949 r. o obrocie zwierzętami gospodarskimi i produktami uboju oraz o ich przetwórstwie.

W myśl art. 1-go ustawy, przepisom jej podlegają:

- 1 obrót zwierzętami gospodarskimi w stanie żywym i bitym, ich mięsem, tłuszczem i produktami mięsnymi,
- 2 przetwórstwo mięsa, tłuszczu i produktów mięsnych, pochodzących z uboju zwierząt gospodarskich,
- 3 świadczenia usług w zakresie obrotu zwierzętami gospodarskimi i przetwórstwa produktów, pochodzących z uboju tych zwierząt, przez przedsiębiorstwa usługowe,

a w szczególności targowiska zwierząt, hale mięsne i rzeźnie.

Natomiast nie podlegają przepisom ustawy: 1) umowy kupna-sprzedaży zwierząt, dokonywane poza targowiskiem zwierzęcym w celach hodowlanych i użytkowych bezpośrednio między producentami rolnymi i hodowcami lub za pośrednictwem organizacji rolniczych, w szczególności na specjalnie organizowanych przetargach; 2) umowy kupna-sprzedaży zwierząt, dokonywane poza targowiskiem zwierzęcym dla użytku w gospodarstwie domowym; 3) licytacje publiczne; 4) obrót tłuszczami i przetworami mięsnymi, dokonywany ubocznie przez przedsiębiorstwa przemysłu gastronomicznego i przedsiębiorstwa handlu detalicznego (art. 2).

Za „zwierzęta gospodarskie“ uważa się: bydło, świnię, owcę, konie, kozy, króliki i drób, jak: kury, gęsi, indyki, kaczki i perliczki.

W myśl art. 4 ustawy obrót, przetwórstwo i świadczenia usług, objęte art. 1-ym, podlegają regulowaniu i kontroli oraz mogą być wykonywane po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Ministra Handlu Wewnętrznego.

Od obowiązku uzyskania zezwolenia zwolnione są przedsiębiorstwa państwowe, państwowo-spółdzielcze i centrale spółdzielczo-państwowe.

Poza tym ustawa zawiera szczegółowe przepisy, dotyczące obrotu targowego zwierzętami i targowisk zwierzęcych; spędów rolniczych; rzeźni, obrotu hurtowego mięsem oraz hal mięsnych.

Artykuł 29 przewiduje sankcje karne dla tych, którzy wykraczają przeciwko przepisom ustawy w granicach kary aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 150.000 zł lub jednej z tych kar. Ponadto, w razie skazania, orzec można przepadek przedmiotu przestępstwa.

Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Wykonanie ustawy zostało poruczone Ministrom: Handlu Wewnętrznego oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Ustawa wejdzie w życie 14 lipca 1949 roku.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Administracji Publicznej Nr 18 z dnia 20 kwietnia 1949 r. pod poz. 96 zostało ogłoszone zarządzenie Ministrów: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej oraz Handlu Wewnętrznego z dnia 8 kwietnia 1949 r. w sprawie zwalczania nielegalnego uboju zwierząt i obrotu mięsem L.WH.II-11/2, do którego została dołączona szczegółowa instrukcja w tej samej sprawie.

Obowiązek społecznego oszczędzania

poz. 136. Ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o zmianie ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania.

Ustawa wprowadza nowy dział funduszu, a mianowicie fundusz D — rybołówstwa morskiego.

Poza tym ustawa zezwala na uzyskanie przez uczestników funduszy B (rolnictwa), C (pracy najemnej) i D (rybołówstwa morskiego) zwrotu części wkładu oszczędnościowego w przypadku utrzymywania dziecka w szkole poza miejscem zamieszkania.

Podatek gruntowy

poz. 142. Rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 15 marca 1949 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Handlu Wewnętrznego oraz Skarbu w sprawie określenia przeciętnego przychodu z hektara gruntów ziemniaczano-żytnich oraz przeciętnej ceny kwintala żyta dla celów wymiaru podatku gruntowego na rok 1949.

Do rozporządzenia została dołączona tabela, ustalająca przeciętną cenę 1 q żyta na rok 1949 dla wszystkich powiatów na 2.000 zł, oraz normę podstawową przeciętnego przychodu w kwintalach żyta z 1 ha gruntów ziemniaczano-żytnich — dla każdego powiatu odrębnie. Normy te wahają się w zależności od powiatu w granicach od 7 (powiat nowotarski) do 16 (powiat poznańsko-grodzki).

Inspektoraty mleczarskie

poz. 145. Rozporządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 31 marca 1949 r. w sprawie organizacji, zakresu działania i uprawnień inspektorów mleczarskich oraz trybu pobierania opłat od zakładów mleczarskich.

Rozporządzenie opiera się na art. 3 i 8 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o mleczarstwie (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 416). Przy oddziałach okręgowych Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich zostały utworzone inspektoraty mleczarskie. Są one organami wykonawczymi Ministra Handlu Wewnętrznego w następującym zakresie: 1) nadzór nad zakładami mleczarskimi, 2) rejestracja zakładów mleczarskich i prowadzenie rejestrów tych zakładów, 3) czynności przygotowawcze związane z ustaleniem terenu działalności głównych zakładów mleczarskich, 4) nadzór nad obrotem mleka i jego przetworami, 5) współpraca z władzami przemysłowymi w zakresie mleczarstwa, 6) współpraca z władzami i organami powołanymi do wykonywania nadzoru nad artykułami żywności, 7) opracowywanie sprawozdań i statystyki w zakresie prac inspektoratów mleczarskich.

Na czele inspektoratu mleczarskiego stoi inspektor okręgowy, któremu podlegają inspektorzy w liczbie, ustalonej przez Ministra Handlu Wewnętrznego na wniosek Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich.

Inspektora okręgowego oraz inspektorów mianuje i zwalnia po zasięgnięciu opinii Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich Minister Handlu Wewnętrznego.

Na pokrycie kosztów, związanych z utrzymaniem inspektorów mleczarskich, inspektoraty te pobierają od zakładów mleczarskich 0,2% od obrotu brutto na dochód budżetu Ministerstwa Handlu Wewnętrznego.

Bezpłatne próbki mogą być pobierane w rozmiarze, nie przekraczającym dla mleka 350 gr., a dla jego przetworów 100 gr.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 14 kwietnia 1949 roku.

Podatek gruntowy

poz. 146. Obwieszczenie Ministrów: Administracji Publicznej i Skarbu z dnia 15 marca 1949 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 3 czerwca 1947 r. o nadzorze nad wymiarem i poborem podatku gruntowego.

Jednolity tekst ustawy uwzględnia zmiany, dokonane w pierwotnym jej brzmieniu przez dekrety z dnia 14 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 143) i z dnia 29 września 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 360).

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 23 z dnia 19 kwietnia 1949 roku.

Ministerstwo Przemysłu Lekkiego

poz. 154. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 kwietnia 1949 r. w sprawie zakresu działania Ministra Przemysłu Lekkiego.

Termin rozpoczęcia działalności Ministra Przemysłu Lekkiego został ustalony na dzień 4 kwietnia 1949 r.

Do zakresu działania Ministra Przemysłu Lekkiego należą:

1. sprawy przemysłu włókienniczego, odzieżowego, skórzanego, drzewnego, zapalczanego, papierniczego, mineralnego i poligraficznego, a w szczególności we wszystkich tych gałęziach przemysłu: a) planowanie gospodarcze i polityka inwestycji, b) kierowanie działalnością podległych przedsiębiorstw państwowych, państwowo-spółdzielczych oraz pozostających pod zarządem państwowym, c) ustalanie kierunku i nadzorowanie działalności przemysłowej centrali spółdzielni, centrali spółdzielczo-państwowych i spółdzielni, d) nadzór nad urządzeniami technicznymi, e) arbitraż w sprawach majątkowych między przedsiębiorstwami i instytucjami, podlegającymi Ministrowi Przemysłu Lekkiego, f) sprawy kadr oraz współdziałanie z właściwymi władzami w sprawach zatrudnienia, g) organizowanie badań naukowych, publikacji wydawnictw i nadzorowanie instytucji naukowo-badawczych, h) inne sprawy zastrzeżone dotychczas w prawie przemysłowym i innych przepisach właściwości Ministra Przemysłu i Handlu;

2. sprawy państwowego przemysłu miejscowego;
3. sprawy gospodarki odpadkami użytkowymi;
4. sprawy przemysłu artystycznego.

Rozporządzenie weszło w życie z mocą obowiązującą od dnia 4 kwietnia 1949 r.

W Monitorze Polskim Nr A-24 z dnia 25 kwietnia 1949 r. pod poz. 376 została ogłoszona Uchwała Rady Ministrów z dnia 4 kwietnia 1949 r. w sprawie spisu przedsiębiorstw, podlegających Ministrowi Przemysłu Lekkiego.

W spisie tym, w części B są wymienione przedsiębiorstwa spółdzielcze, które w zakresie działalności przemysłowej podlegają nadzorowi Ministra Przemysłu Lekkiego. Są to: Centrala Spółdzielni Wytwórczych „Solidarność” i Centrala Spółdzielni Pracy.

W tym samym numerze Monitora Polskiego pod pozycją 377 została ogłoszona Uchwała Rady Ministrów z dnia 4 kwietnia 1949 r. w sprawie tymczasowej organizacji Ministerstwa Przemysłu Lekkiego.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 24 z dnia 28 kwietnia 1949 roku.

Przedsiębiorstwa budowlane

poz. 161. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 marca 1949 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Odbudowy o obowiązku uzyskania zezwolenia, właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw budowlanych.

W zasadzie rozporządzenie postanawia, że prowadzenie przedsiębiorstw budowlanych bez względu na to, czy roboty wykonywane są z cudzych materiałów, czy też wyłącznie z własnych, wymaga zezwolenia władz przemysłowych.

Od obowiązku tego są jednak zwolnione pewne kategorie przedsiębiorstw budowlanych, a w szczególności przedsiębiorstwa państwowo-spółdzielcze, centrale spółdzielczo-państwowe oraz przedsiębiorstwa spółdzielcze.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 28 kwietnia 1949 roku.

OKÓLNIKI I ZARZĄDZENIA PAŃSTWOWYCH WŁADZ CENTRALNYCH

W Monitorze Polskim z dnia 9 kwietnia 1949 r. Nr A-21 pod poz. 306 zostało ogłoszone:

Zarządzenie Ministra Skarbu.

z dnia 28 marca 1949 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Handlu Wewnętrznego w sprawie ustalenia wykazu produktów rolnych oraz surowców i półwyrobów, niezbędnych dla rolnictwa lub przemysłu krajowego.

Na podstawie art. 6 ust. 2 dekretu z dn. 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 413) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się następujący wykaz produktów rolnych oraz surowców i półwyrobów, niezbędnych dla rolnictwa lub przemysłu krajowego, przy których sprzedaży, dokonywanej przez komisanta, nie wymaga się spełnienia warunków, określonego w art. 6 ust. 2 punkt. 1) dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym, do przyjęcia za obrót sumy należnej prowizji oraz innych wynagrodzeń za wykonane usługi:

1) nasiona roślin leczniczych, strączkowych, oleistych, pastewnych, warzyw i traw, chmiel, kakao w ziarnach, ziola lecznicze;

2) otręby i makuchy, mączka mięsna i kostna oraz mączka z krwi;

3) wełna, wyczeski i odpadki wełniane, bawełna, wyczeski i odpadki bawełniane, włókno konopno-liniane, manilla, juta, pilśń, filc, słoma ryżowa, trawy morskie, gąbki, korek; fibra, orzech kamienny, skóry surowe i sztuczne, drzewo farbiarskie i garbarskie, drzewo papierówka;

4) tlenek: ceru, uranu, kobaltu, chromu, niklu, miedzi, manganu, baru; kwas fluorowodorowy, kwas borowy, selen, selanian sodu, siarczan kobaltu, glazury ceramiczne, naftalon, szlaka salmiakowa, farby kryjące i anilinowe, barwniki, balsam copaive, benzol, olej płuczkowy, gliceryna, woski naturalne i sztuczne, lanolina, wazelina żółta, parafina, asfalt, proszek bakelitowy, żywica, ekstrakty roślinne, ekstrakt quebrachowy, szellak, kauczuk, celuloidy;

5) klej, kazeina, tran, łój, inne tłuszcze techniczne pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, olejek do złota, złoto matowe płynne 12‰ i błyszczące 6‰, surowce farmaceutyczne;

6) azbest, braunsztyt, boraks, saletra potasowa, minerały zawierające dwuchromiany sodu i potasu, minerały zawierające bor, gips chirurgiczny, rudka do wyżarzania, dolomit, ruda chromowa i manganowa, szpaty, magnezyt, kryolit, apatyty, fosforyty, ziemia okrzemkowa, grafit, piryt, galena, glina kapsłowa;

7) stal srebrzanka, miedź, nikiel, bizmut, wolfram, antymon, proszek aluminiowy, aluminium szlif., surówki, żelazo: prętowe, kształtowe, na drut, uniwersalne taśmowe gorące i zimno walcowane, blachy: cienka, średnia, gruba, biała ocynowana; odlewy żeliwne i stalowe, odlewy stopowe, żyska kulkowe.

§ 2. 1. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym miesiąca następującego po ogłoszeniu.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia traci moc obowiązującą zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 20 stycznia 1947 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu oraz Aprowizacji i Handlu w sprawie ustalenia wykazu produktów rolnych oraz surowców i półwyrobów niezbędnych dla rolnictwa lub przemysłu krajowego (Monitor Polski Nr 20, poz. 43).

Rzemieślnicze Spółdzielnie Pracy

Ministerstwo Przemysłu i Handlu pismem z dnia 22 lutego 1949 r. L. PM. IV/2/1/9, w związku z wątpliwościami, czy na rzemieślniczych spółdzielniach pracy ciąży obowiązek należenia do organizacji cechowych, wyjaśniło, że „spółdzielnie pracy rzemieślnicze, jako osoby prawne i zrzeszone z mocy prawa w Centrali Spółdzielni, która sprawuje nad nimi funkcje instrukcyjno-rewizyjne i gospodarcze, nie mają obowiązku należenia do cechu”.

Spis użytkowników rolnych, spis zwierząt gospodarskich oraz szacunek plonów

W Monitorze Polskim Nr A-25 z dnia 28 kwietnia 1949 r. pod poz. 404 zostało ogłoszone Zarządzenie Prezesa Centralnego Urzędu Planowania z dnia 14 kwietnia 1949 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, w myśl którego zostanie przeprowadzony w czasie od dnia 1 do dnia 15 czerwca 1949 r. spis użytkowników rolnych, od dnia 1 do dnia 15 lipca 1949 r. spis zwierząt gospodarskich oraz od dnia 16 sierpnia do dnia 31 października 1949 r. szacunek plonów — na formularzach i według instrukcji, ustalonych przez Główny Urząd Statystyczny.

Spisy te i szacunek będą wykonane przez zarządy gmin miejskich i wiejskich przy udziale komisji szacunkowych.

Komunikat w sprawie odznaczeń za 25 lat pracy w spółdzielczości.

Jak w latach ubiegłych, tak i w roku bieżącym podczas uroczystości spółdzielczych w dniu 2 lipca, odznaczeni zostaną wszyscy ci pracownicy i członkowie zarządów oraz rad nadzorczych spółdzielni, którzy wytrwali na stanowiskach, choćby w różnych spółdzielniach, przez lat dwadzieścia pięć.

Instytucje spółdzielcze, na terenie których znajdują się kandydaci na jubilatów, powinny nadebrać do Wydziału Prezydiального Centralnego Związku Spółdzielczego, Warszawa, ul. Kopernika 30 — odpowiednie zgłoszenie, z załącznikiem o przebiegu pracy spółdzielczej zainteresowanej osoby, popartym odpowiednimi zaświadczeniami.

SPROSTOWANIE

Do opublikowanej w numerze A-8 Monitora Spółdzielczego pod pozycją 58 uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1949 r. w sprawie zasad systemu finansowego spółdzielczości, wkradły się omyłki, które niniejszym prostujemy:

1) W ustępie 15 punkt b) należy wyraz „wpłat“ poprawić na „opłat“.

2) Należy skreślić część ustępu 17 od słów „(kredyty) w wysokości“ do końca i zastąpić je słowami: „w trybie przewidzianym w zasadach systemu finansowego“.

Od Administracji

Administracja Monitora Spółdzielczego przypomina o obowiązku uregulowania należności za prenumeratę przypadającą za I i II kwartał r. b.

Oplata roczna 1 egzemplarza wynosi 1.200.— zł. Wpłaty przyjmuje PKO w Warszawie Nr konta I-7560. Dokładne i czytelne wypełnianie blankietów czekowych ułatwia nam pracę i usprawnia doręczanie odbiorcy pisma.

ZAKŁADY WYDAWNICTW SPÓŁDZIELCZYCH

Spółdzielnia z odp. udziałami

W. Warszawie, ul. Kopernika 30

Oddziały:

Warszawa ul. Kopernika 30

Wrocław ul. Ofiar Oświęcimskich 41/43

Łódź ul. Andrzeja Struga 63

polecają i rozprawdzają przez swoje Oddziały dla placówek spółdzielczych wszelkie druki do księgowości przebitkowej, kartoteki, kwitariusze kasowe, magazynowe, wydawnictwa książkowe, oraz czasopisma, jak:

Spółdzielczy Przegląd Naukowy kwartalnik, wydawany przez Centralny Związek Spółdzielczy. Konto PKO I-8220. Prenumerata roczna zł 1.000, tom pojedynczy zł 300.—. Redakcja i Administracja — Warszawa, ul. Kopernika 30, IV p.

Przegląd Spółdzielczy miesięcznik. Pismo Centralnego Związku Spółdzielczego. Konto PKO I-8200. Prenumerata roczna zł 1.200.—, półroczna zł 600.—, kwartalna zł 300.—. Redakcja i Administracja — Warszawa, Kopernika 30.

Spółem dwutygodnik. Pismo Centrali Spółdzielni Spożywców „Spółem”. Konto PKO I-4675. Prenumerata roczna zł 1.200.—, półroczna zł 600.—, kwartalna zł 300.—, pojedynczy numer zł 50.—. Redakcja — Warszawa, Grażyny 13, Administracja — Warszawa, Kopernika 30.

Spółnota Pracy miesięcznik. Pismo Centrali Spółdzielni Pracy. Konto PKO I-8650. Prenumerata roczna zł 800.—, półroczna zł 440.—, kwartalna zł 200.—, pojedynczy numer 75.—. Redakcja — Warszawa, Szpitalna 5 m. 8, Administracja — Warszawa, Kopernika 30.

Rolnik Spółdzielca dwutygodnik. Pismo Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Konto PKO I-7620. Prenumerata roczna zł 680.—, kwartalna zł 170.—. Redakcja i Administracja — Warszawa, Kopernika 30.

Praca Księgarska. Buletyn Księgarstwa Spółdzielczego, miesięcznik poświęcony sprawom społecznej produkcji i dystrybucji książki. Konto PKO I-4635. Prenumerata roczna zł 400.—, kwartalna zł 100.—. Redakcja i Administracja — Warszawa, Mazowiecka 9.

Monitor Spółdzielczy dwutygodnik. Organ Centralnego Związku Spółdzielczego. Zawiera teksty ustaw, uchwał, zarządzeń, statutów, komunikatów urzędowych i ogłoszenia rejestrowe. Konto PKO I-7560. Prenumerata roczna zł 1.200.—, pojedynczy numer zł 50.—. Redakcja i Administracja — Warszawa, Kopernika 30.